

Jaarverslag 2016

Stichting Praktijkonderwijs
De Brug,
te Zaltbommel

INHOUDSOPGAVE

Pagina:

Bestuursverslag:

Algemeen instellingsbeleid	4
Kengetallen	16
Financieel beleid	19
Continuïteitsparagraaf	26

Jaarrekening:

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	32
Balans per 31 december 2016	38
Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans	39
Staat van baten en lasten 2016	41
Kasstroomoverzicht 2016	42
Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	43
Verbonden partijen	47
Verantwoording subsidies	48
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen	49
Gebeurtenissen na balansdatum	52
Niet uit balans blijvende rechten en verplichtingen	53
(Voorstel) bestemming van het resultaat	54
Ondertekening bestuur	55

Overige gegevens:

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	57
Gegevens over de rechtspersoon	62

Bestuur,

H.C.M. Barendse

L.L. Doude van Troostwijk

A.A. Keijzers

J.J.M. Preijde

A.A.M. de Vrieze

BESTUURSVERSLAG

ALGEMEEN INSTELLINGSBELEID

Inleiding

In dit jaarverslag wordt aandacht besteed aan de financiële activiteiten van Stichting Praktijkonderwijs De Brug in het jaar 2016.

Jaarrekening

De in dit verslag opgenomen jaarrekening 2016 van Stichting Praktijkonderwijs De Brug is opgesteld door Dyade Ede. Deze jaarrekening is gecontroleerd door accountantskantoor PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Kernactiviteiten en Beleid

Onder het bevoegd gezag van Stichting Praktijkonderwijs De Brug, met bevoegd gezag nummer 41622, valt onderstaande school:

- De Brug, school voor Praktijkonderwijs - Brinnummer: 26 LU

Grondslag, doelstelling, missie en visie van de organisatie

De essentie van de 'Stichting Praktijkonderwijs De Brug' bestaat uit de grondslag, doelstelling, de missie en de visie.

Grondslag

De Stichting vindt haar grondslag in de onderlinge samenwerking tussen scholen voor bijzonder onderwijs van verschillende richtingen (RK, PC, Algemeen Bijzonder) en scholen voor Openbaar Onderwijs. Het onderwijs binnen de Stichting (PrO De Brug) wordt in "een positief christelijke geest" gegeven en verzorgd. De Brug is een samenwerkingschool en de Stichting wil vanuit deze identiteit onderwijs bevorderen en ruimte bieden aan christelijke en niet- christelijke godsdienstige belevingen. Hierbij wordt gestreefd naar een respectvolle ontmoeting tussen mensen van alle gezindten. Dit wil zeggen dat binnen de school het onderwijs wordt gegeven met respect voor ieders godsdienst of levensbeschouwing die we vinden in de Nederlandse samenleving.

Doelstelling

De Stichting stelt zich ten doel een zorgcontinuüm te realiseren voor de leerlingen van haar school De Brug, ten einde te voorzien in een adequaat en ononderbroken ontwikkelingsproces. De Stichting probeert dit doel te bereiken in samenwerking met en in relatie tot het samenwerkingsverband De Meierij VO, door hun onderwijsaanbod en onderwijszorgprofielen af te stemmen op de scholings- en begeleidingsbehoeften van hun leerlingen in relatie tot de Wet Passend Onderwijs.

De Stichting wil plaats bieden aan leerlingen die in het voortgezet onderwijs door hun specifieke onderwijsbehoeften aangewezen zijn op opvang en begeleiding in het praktijkonderwijs.

Missie

Waar staan we voor? Het fundament van het Praktijkonderwijs wordt gevormd door een sterke mate van “leerling-gerichtheid”. Voor leerlingen met een cognitieve beperking en leerling-kenmerken die passen binnen de wettelijke toelatingscriteria van het praktijkonderwijs, willen we onderwijs verzorgen dat aansluit bij hun mogelijkheden en interesses. De missie is conform de einddoelen van het Praktijkonderwijs: “toeleiding naar de arbeidsmarkt, zelfredzaamheid op het gebied van wonen, werken en vrijetijdsbesteding en sociale redzaamheid als lid van een gemeenschap”. Daarbij streven we naar passend onderwijs (onderwijs ‘op maat’) waarbij wij onze leerlingen voorbereiden op een overgang van school naar werk al dan niet middels een vervolgopleiding en naar een zo zelfstandig mogelijk maatschappelijk functioneren.

Het Praktijkonderwijs streeft voor zijn leerlingen naar een verbetering van de positie op de arbeidsmarkt.

Visie

Wij willen graag een flexibele school zijn (worden) met adaptief onderwijs. Onderwijs waarbij de leerling centraal staat. Wij verwachten dat de voorwaarden voor adaptief onderwijs liggen in een gestructureerde, veilige en een krachtige, op differentiatie toegeruste leeromgeving. Dit stelt hoge eisen aan onze organisatie- en zorgstructuur, leermiddelen, inrichting en (klassen)management van de leeromgeving en de competenties van de leraren.

Wij willen maatwerk leveren vanuit de gedachte dat onze leerlingen competenties het beste verwerven door contextrijk onderwijs. Uitgangspunt is de praktijk en de theorie hierop afstemmen. Dan krijgen leeractiviteiten betekenis voor onze leerlingen en worden ze beter gemotiveerd. Daarbij focussen we ons niet op de beperkingen maar op de mogelijkheden en talenten van de individuele leerling.

Juridische structuur

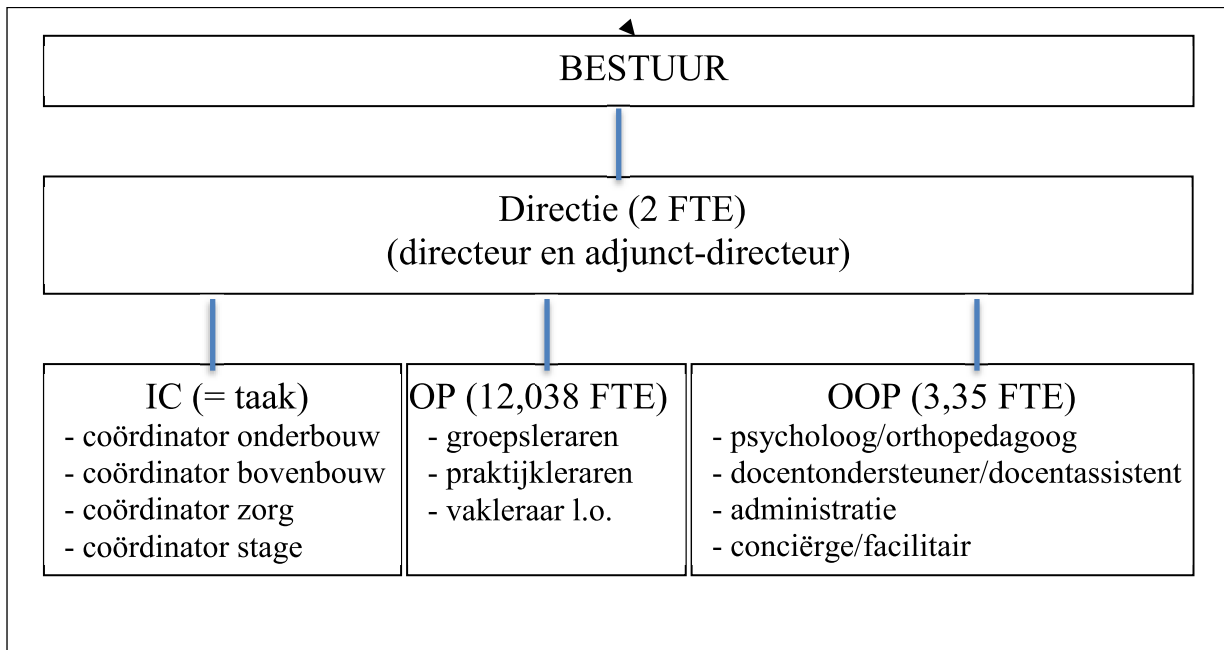
De rechtspersoonlijkheid van het bevoegd gezag is een stichting.

Aansturing Stichting Praktijkonderwijs De Brug.

De school wordt aangestuurd door een tweekoppige directie, nl. dhr. Hans van Gent (directeur) en mw. Emely de Louw (adjunct-directeur). Zij hebben wekelijks een bilateraal overleg om hun taken af te stemmen en vanuit een gezamenlijk gedeelde visie de school aan te sturen.

De directie stelt elk schooljaar een zogenaamde onderwijsagenda op. Deze onderwijsagenda is afgeleid van de inhoud van het eigen schoolplan en/of het schoolzorgplan en/of het zorgplan van het samenwerkingsverband.

In onderstaand organogram staat de hoeveelheid formatie (fte's) per functiecategorie genoemd. Daarbij onderscheiden we directie, onderwijzend personeel (OP) en onderwijsondersteunend personeel (OOP). IC staat voor Interne Coördinatie en is een taak, geen functie!

Organogram De Brug

De interne zorgstructuur, communicatie- en overlegstructuur is afgestemd op externe contacten en overleg en hebben een duidelijke relatie met leerlingenzorg. We zetten overleg en communicatiestructuren effectief en efficiënt in en daarmee scheppen we voorwaarden voor een duidelijke en goede zorgstructuur die betrokkenen overzicht en inzicht geven in onze leerlingenzorg en daarmee uitzicht tot groei en ontwikkeling.

Bestuurssamenstelling en bezoldiging

Het bestuur van Stichting praktijkonderwijs De Brug is ultimo 2016 als volgt samengesteld:

Voorzitter	: dhr. H.C.M. Barendse
Secretaris	: dhr. A.A. Keijzers
Penningmeester	: dhr. drs. T. de Vrieze
Overige bestuursleden	: dhr. H. Preijde mw. L. Doude – van Troostwijk

Bestuursleden/toezichthouders van de Stichting praktijkonderwijs De Brug worden niet bezoldigd, maar ontvangen een vrijwilligersvergoeding van € 600,- per persoon. Dit bedrag is inclusief vergoeding voor kosten (o.a. reiskosten) en vergoeding voor bestede tijd (o.a. vergaderingen) en is aan het einde van het kalenderjaar 2016 aan betreffende bestuursleden overgemaakt.

Bekostigingsgrondslag

Het aantal leerlingen op 1 oktober vormt de grondslag voor de bekostiging aantal leerlingen

In onderstaand overzicht wordt het aantal leerlingen vergeleken met de jaren 2015, 2014 en 2013.

1-10-13:	96
1-10-14:	99
1-10-15:	97
1-10-16:	114

Belangrijkste kenmerken van het gevoerde beleid

Toelatingsbeleid

De Brug is een samenwerkingschool en vanuit die identiteit zijn leerlingen van alle gezinden welkom. Ouder(s)/verzorger(s) melden op advies van (speciale) basisscholen of andere instellingen hun kind aan op De Brug. Nadat de basisschool alle benodigde informatie heeft aangeleverd, worden ouder(s)/verzorger(s) uitgenodigd voor een kennismakingsgesprek. Er kunnen alleen leerlingen toegelaten worden met een Toelaatbaarheidsverklaring Praktijkonderwijs. Deze wordt door het ACT (Advies Commissie Toewijzing) van het Samenwerkingsverband De Meierij VO afgegeven. Wij zullen als school deze Toelaatbaarheidsverklaring aanvragen.

Een leerling komt in aanmerking voor het Praktijkonderwijs, indien:

- Het IQ tussen 55 en 80 ligt;
- en er leerachterstanden van meer dan 3 jaar op minimaal twee vakken (Technisch Lezen, Begrijpend Lezen, Spelling, Rekenen) zijn;
- en/of er specifieke sociaal-emotionele ontwikkelingsbehoeften zijn.

Onze ambities en de prestatiebox

Door de regeling Prestatiebox Voortgezet Onderwijs 2015–2017 zijn er extra middelen beschikbaar gekomen voor de speerpunten uit het sectorakkoord VO. Om voor De Brug toekomstbestendig onderwijs te kunnen realiseren, zijn die extra gelden welkom ter realisatie van onze ambities. Passende onderwijshuisvesting (verbouw/nieuwbouw) en kwalitatief uitstekend onderwijs (excellente school) met herkenning in onze regio en daarbuiten, zijn twee belangrijke ambities voor onze school. Deze ambities staan niet los van elkaar. Om goed onderwijs te kunnen realiseren, kunnen leraren het verschil maken, maar moeten we ook toegerust zijn met de juiste materialen en middelen in een passend gebouw. Uiteraard zijn we daarbij ook afhankelijk van financiën en daarmee streven we naar voldoende leerlingen in onzekere economische en politieke tijden met voorspelde krimp van leerlingaantallen. Behalve passende onderwijshuisvesting en kwalitatief uitstekend onderwijs is het daarbij ook van belang dat onze regio (zowel Bommelerwaard, Rivierenland als Meierij) De Brug beter leert kennen. Ons netwerk en PR spelen daarbij een belangrijke rol.

Bovengenoemde ambities hebben geleid tot een aantal speerpunten, zowel afgelopen kalenderjaar (2016) als de komende jaren:

1) Passende onderwijshuisvesting

Nieuwbouw/verbouw: veelvuldig overleg met samenwerkingspartners.

Acties in 2016: bijeenkomsten en overleg met gemeente, Gomarus, Cambium, Signum, etc.).

In de zomervakantie in 2016 hebben we een gewenste verbouwing voor schooljaar '16-'17

gerealiseerd. Tevens leidt dit tot bezinning en intern overleg op team/directie- en bestuursniveau.

T.a.v. nieuwbouw zijn we nog steeds in gesprek met de gemeente.

2) Excellente school

Om onze ambitie richting excellente school waar te kunnen maken, willen we blijven investeren op kwaliteitszorg en professionalisering van leraren en oop-ers (onderwijsondersteunend personeel). In 2015 hebben we een hele goede beoordeling gekregen van inspectie, waarbij alle aspecten (32) werden beoordeeld op goed of voldoende (geen enkel aspect onvoldoende). We zijn er echter nog niet. Voldoende is nog niet goed of excellent. Een aandachtspunt was de onderwijsvisie. Op teamniveau hebben hier hard aan gewerkt. Het gaat daarbij vooral om de 'vertaling' van onze visie (we willen adaptief onderwijs waarbij de leerling centraal staat en we willen een lerende organisatie zijn). Wat betekent dat voor het dagelijks werk op de werkvloer en de individuele leraar en medewerker?

Behalve erkenning voor onze prestaties, willen we het predicaat Excellente school vooral inzetten om als lerende organisatie blijvend door te ontwikkelen. De Brug is als school voor Praktijkonderwijs een typische netwerkschool die m.b.v. kruisbestuiving i.s.m. andere scholen zowel intern als extern gericht is op kwaliteitsverbetering in het onderwijs. Samen van en met elkaar leren geldt niet alleen binnen onze organisatie, maar we willen ook graag met en van elkaar leren met collega scholen om teneinde gezamenlijk sterker te worden. Dat impliceert een structurele reflectie op ons onderwijs en het doel van passend onderwijs, maar ook initiatieven om te innoveren en te verbeteren. Ons motto: "als we alleen volgend zijn aan wat de politiek en maatschappij voor het onderwijs belangrijk vindt, laten we een belangrijke kans liggen om met bevlogenheid in het onderwijs de lat weer een stukje hoger te leggen".

De Brug neemt vele initiatieven om verbindingen met andere scholen en organisaties tot stand te brengen. Vertegenwoordiging van De Brug heeft dan ook binnen ons samenwerkingsverband De Meierij VO in de werkgroep deskundigheidsbevordering mede het initiatief genomen om collegiale consultatie met en tussen divers schoolsoorten op te zetten. Tevens hebben we binnen het regio-overleg Praktijkonderwijs in Noord-Brabant en Zaltbommel collegiale consultatie binnen het Praktijkonderwijs opgezet, waarbij we gezamenlijk van en met elkaar leren. Twee docenten van De Brug zijn door de Rijksuniversiteit Groningen getraind als observator t.b.v. collegiale consultatie. Verder trekken we de kar binnen het POVO-overleg in de Bommelerwaard en zijn we in vele werkgroepen (b.v. arrangementen ISK, zij-instroom, ACT, lwoo/PrO, agendacommissie POVO en regio-overleg PrO) en gremia binnen het onderwijsveld en de gemeente (o.a. lokale educatieve agenda) vertegenwoordigd.

In 2016 hebben we wederom hard gewerkt om onze ambities te realiseren met een weloverwogen aanpak. Dit heeft geleid tot de volgende initiatieven:

- Implementeren van passende perspectieven (differentiatiecapaciteit vergroten);
- Hoe kunnen we ons inspannen en het maximale doen om het gestelde doel voor de leerlingen toch te behalen?;
- Uitwerken/vertalen van visie naar onderwijsvisie;
- PrO+klas (Kansengelijkheid en kansen vergroten);
- Entree-onderwijs (Kansengelijkheid en kansen vergroten);
- Nieuw professionaliseringsbeleid met een focus op eigenaarschap en de daaruit voortvloeiende scholingstrajecten;
- Scholing bestuurders m.b.t. 'Good Governance' door Verus.

Uitgangspunten school voor praktijkonderwijs De Brug:

- Het fundament van het praktijkonderwijs wordt gevormd door een sterke mate van "leerlinggerichtheid";
- Toeleiding naar de arbeidsmarkt en zelfredzaamheid op het gebied van wonen, werken en vrijetijdsbesteding;
- Het praktijkonderwijs streeft voor haar leerlingen naar een verbetering van hun positie op de arbeidsmarkt;
- Het praktijkonderwijs streeft naar passend onderwijs, onderwijs 'op maat' waarbij wij onze leerlingen voorbereiden op een overgang van school naar werk al dan niet middels een vervolgopleiding en naar een zo zelfstandig mogelijk maatschappelijk functioneren.
- Het praktijkonderwijs wil, voor zover dat nog enigszins mogelijk en wenselijk is, leerlingen schakelen naar ROC of AOC niveau 1 en/of 2.

Personeelsbeleid

De directie heeft voorwaarden gecreëerd, zodanig dat alle medewerkers zo goed en zo gemotiveerd mogelijk uitvoering hebben kunnen geven aan het gewenste beleid.

Er is vooral ingezet op aandacht voor professionaliteit. We hebben de focus daarbij vooral op eigenaarschap gelegd. De medewerker is zelf verantwoordelijk voor zijn professionaliteit en werkt hier voortdurend aan. Als school willen we de ontwikkeling van medewerkers stimuleren en faciliteren. Aandacht voor professionaliteit impliceert op de Brug o.a. school specifiek beleid m.b.t.:

- de gesprekkencyclus
- begeleiding en coaching personeel
- begeleiding van nieuwe medewerkers
- een bekwaamheidsdossier / lerarenregister

Het schooljaar 2015-2016 hebben we opgestart met 97 leerlingen in 7 groepen. In schooljaar 2016-2017 zagen we echter een groei in leerlingenaantal tot 114 leerlingen (oktobertelling 2016) die we verdeeld hebben in 8 groepen. De keuze voor 8 groepen heeft te maken met een groeiend leerlingenaantal door enerzijds een instroom van 27 1^e jaars leerlingen (verdeeld over 2 klassen) en een relatief kleinere uitstroom.

Het beleid van de Stichting is erop gericht dat voorkomen wordt dat personeelsleden worden ontslagen. Vanwege een geprognostiseerde daling van leerlingaantallen in het VO in de Bommelerwaard, gaan we er vooralsnog vanuit dat de huidige groei van tijdelijk aard is en houden we rekening met een leerlingaantal van ca. 100 leerlingen in de komende jaren.

Door de onzekerheid over de ontwikkelingen van leerlingaantallen in de toekomst, vinden we het nodig om bij personeelsuitbreiding voorzichtig te zijn met verplichtingen (vaste benoemingen) aan te gaan, maar zullen we met name investeren in vacatures in een tijdelijke voorziening.

Onderwijsprestaties

- Nieuwe website gebouwd (www.prodebrug.nl).
- Update schoolgids en kalender, uitgebreide (digitale) versie, als pdf-bestand te downloaden via de website www.prodebrug.nl.
- Uitgave verkorte schoolgids en kalender in klare taal voor ouders, als tafelagenda en te downloaden middels bovengenoemde website.
- Structurele inroostering van een 'Sport en Cultuurproject' (2 lessen per week) in de onderbouw, met keuzemogelijkheden voor leerlingen (sport- en/of cultuurklas).
- Wederom een nieuw projectplan voorkomen VSV (voortijdige schoolverlating) en nazorg in kader van de LEA van de gemeente Zaltbommel.
- Een projectplan 'ouderbetrokkenheid' in kader van de LEA van de gemeente Zaltbommel.
- Opvangen en verzorgen van 'maatwerk' voor zo'n 25% leerlingen (inclusief REC-leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften. De zorgbehoeften van deze leerlingen worden structureel, wekelijks in intern zorgoverleg besproken.
- Ruim 95% bij uitstroom een arbeidscontract of vervolgopleiding (ROC/AOC).
- Succesvolle aansluiting bij de landelijke speerpunten Nederlands en Wiskunde/Rekenen door meer maatwerk binnen deze vakken middels toepassing Passende Perspectieven (SLO)
- Verbreding en (door)ontwikkeling van het praktijk aanbod (profielen)
- Verhoging betrokkenheid ouders/leerling door inspraak en medeverantwoordelijkheid in eigen leerproces (o.a. opvoering oudercontacten, bespreking IOP tijdens ouderavonden, rol leerlingen bij doorontwikkeling handelingsgericht werken).
- Uitvoering onderwijsagenda.
- Ontwikkelen van bypass-trajecten voor multiprobleem- leerlingen.
- Arrangement voor oudere ISK-leerlingen.
- Opstart van een PrO/VMBO klas, de PrO+ klas genaamd, i.s.m. het Cambium College. Doel is om Praktijkonderwijsleerlingen met extra ondersteuning mogelijkheden te

- bieden om op te stromen naar het VMBO.
- Entree-onderwijs op De Brug i.s.m. ROC Rivor.
 - Naast sovatraining, weerbaarheidstraining en agressie-regulatietraining ook girls talk+ training opgestart voor seksueel actieve en kwetsbare meisjes van 14 tot 18 jaar.

Onderwijsontwikkelingen:

➤ Onderwijsagenda

In de onderwijsagenda van de Brug zijn de speerpunten opgenomen voor beleid- en organisatieontwikkeling.

Hieronder wordt een samenvatting gegeven van deze onderwijsagenda:

- Doorontwikkeling leerlingvolg- en begeleidingssysteem Presentis.
 1. Koppelen en implementeren van (Dariuz) competenties aan de 4 fases. Vanuit (Dariuz) competenties (staan in Presentis) richtlijnen formuleren voor fase-overgang. Door gebruik van Presentis en Dariuz onderlinge koppeling en implementatie.
 2. Curriculum PrO; streef- en beheersingsdoelen in Presentis meetbaar maken. De leerlijnen afstemmen op wenselijke streef- en beheersingsdoelen om maatwerk mogelijk te maken. Kritische blik op Curriculum PrO en ons eigen huidige aanbod. (Zeggen en doen beter op elkaar afstemmen).
- Doorontwikkeling leerlijnen.

Implementeren van passende perspectieven (SLO). De leerling staat centraal. Middelen / materialen, methodieken en leerkrachtvaardigheden worden afgestemd om maatwerk te realiseren.
- Professionaliseringstraject.

Ruimte geven aan talent voor iedereen die leert én werkt binnen De Brug middels een *zelfgekozen* professionaliseringstraject. Eigenaarschap bevorderen door *eigen* leerroutes, *eigen* initiatief te stimuleren. Scholingsvraag en aanbod afstemmen op nieuwe onderwijskundige ontwikkelingen, nieuwe vaardigheden, uitbouwen van het vakmanschap.

30 mei 2016: oriëntatie en kick-off in scholingsbijeenkomst door Van Maerlant Dienstencentrum. Uitwerking in 2016-2017 en 2017-2018 met behulp van talentbonnen. Ieder personeelslid krijgt 4 Talentbonnen. Deze mogen gespreid ingezet worden over 2 schooljaren, waarbij een minimale inzet van 2 bonnen als leidraad gehanteerd wordt.
- Kwaliteitszorg is voor ons een voortdurend proces en gericht op verbetering. Reflecteren op ons handelen is belangrijk: doen we (nog) de goede dingen en doen we die dingen ook goed? Activiteiten in 2016 staan vooral in het teken van het versterken van de kwaliteit door coaching/begeleiding in de klas en ons onderwijs zo passend mogelijk te maken:
 1. Borgen van het traject differentiëren in de klas middels regelmatige observatie (kijkwijzer) + nabespreking. Leren van en met elkaar m.b.v. collegiale consultatie. Drie observatiemomenten in schooljaar '16-'17:
 - 1^e kwartaal: observatie door een zelfgekozen collega.
 - 2^e kwartaal (*vóór Pasen*): *observatie door een coördinator.*
 - 3^e kwartaal (*tussen Pasen en eind schooljaar*): *observatie door de adjunct-directeur.*
 2. Het versterken van de kwaliteit door extra inzet (2 dagen) coaching / begeleiding door ambulante ondersteuner op leerlingniveau, klasniveau, leerkrachtniveau en schoolniveau naar behoeften.
 3. Concretisering van de onderwijsvisie. Dit komt wederom als thema terug op scholingsbijeenkomsten en studiedagen. In de visie van de school willen we de leerling centraal stellen, adaptief onderwijs realiseren in een lerende organisatie. Wat betekent dat voor onze onderwijsvisie, oftewel hoe is de

uitwerking van onze visie op de werkvloer? In ons strategisch meerjarenplan (schoolplan 2017-2021) hebben we dat beschreven.

4. Start PrO/VMBO brugklas in schooljaar 2016-2017.

Concrete uitwerking van het gemaakte plan en afstemming met Cambium College. Het gaat om leerlingen met een praktijkonderwijs beschikking. De leerlingen krijgen vanaf de start van het schooljaar VMBO-methodieken aangeboden voor de vakken Nederlands, wiskunde en Engels. Hiermee willen we opstroom (i.p.v. afstroom) bevorderen en mede door intensieve begeleiding de kans op een succesvolle overstap vergroten.

- Aansluiting onderwijs op de arbeidsmarkt.

1. Maatwerktrajecten door afstemming met stagebegeleiders en coaches.
2. Samenwerking met externe partners (UWV, reïntegratiebedrijven/ jobcoaches, pilot VSV).
3. Bestendigen van arbeid en voortijdig schoolverlaten voorkomen (Project VSV en (na)zorg samen met Cambium en i.o.m. gemeente).
4. Samenwerkingsovereenkomst Aanpak Jeugdwerkloosheid in Rivierenland i.s.m. de PrO en VSO-scholen in deze regio, Regionaal Werkbedrijf en Platform Onderwijs Arbeidsmarkt Rivierenland met een intensivering van een gezamenlijke aanpak.
5. Mogelijkheden van nieuwe ESF-regeling vanaf 2016 uitwerken.

- Verder vergroten van ouderbetrokkenheid, met extra aandacht voor allochtone ouders.

1. Tolken bij gesprekken met allochtone ouders aanwezig.
2. Ontmoetingsmarkt 1x per jaar.
3. Nieuwe folder voor open avond + posters voor basisscholen ontwikkelen

- NT2 / ISK.

1. Verdere uitwerking van de Taalondersteuning op De Brug voor NT2-leerlingen (op de eerste plaats voor leerlingen, die niet in Nederland geboren zijn).
2. Komen tot een duidelijk traject voor ISK-leerlingen van 17 jaar en ouder, die op De Brug worden aangemeld.

➤ *Ontwikkelingen bij of in relatie tot verbonden partijen en samenwerkingsverbanden*

- Het Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs 'De meierij'

De Brug is aangesloten bij het Samenwerkingsverband (SWV) 'De Meierij' te 's-Hertogenbosch. Doelstelling van dit SWV is om alle scholen voor VO zo goed mogelijk te laten samenwerken. Door goede samenwerking is het mogelijk om een zo goed mogelijke zorg voor alle leerlingen in het samenwerkingsverband te verzorgen. Alle scholen binnen samenwerkingsverband de Meierij stellen zich tot doel het onderwijs passend te maken voor alle leerlingen binnen haar school, ongeacht een eventuele specifieke onderwijsbehoefte.

Er is dan ook regelmatig overleg met alle betrokken scholen om deze samenwerking te verbeteren. Het gaat er om dat alle leerlingen in het Samenwerkingsverband die extra zorg nodig hebben, die zorg ook krijgen op de juiste plaats.

Het samenwerkingsverband maakt onderscheid naar zorg op drie niveaus:

- basiszorg in de klas
- basiszorg op schoolniveau
- bovenschoolse zorg

Het samenwerkingsverband 'de Meierij' werkt nauw samen met onderwijs- en zorgpartners in de regio en lokale, provinciale en landelijke overheid. Een ontwikkeling waarbij het samenwerkingsverband actief betrokken is en die zichtbaar wordt in het ZAT (Zorg en Adviesteam) van De Brug, het bovenschools Advies Commissie Toewijzing (ACT) en de Bovenschoolse opvang van leerlingen binnen ons samenwerkingsverband 'De Meierij'.

- Samenwerking met het primair onderwijs in de Bommelerwaard

De Brug heeft het initiatief genomen om in de Bommelerwaard een POVO-overleg (Overleg Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs) op te starten. In dit POVO-overleg komen tweemaal per jaar vertegenwoordigers uit het PO en VO bij elkaar te informeren over onderwijsontwikkelingen binnen de Bommelerwaard en om passend onderwijs, leerlijnen en andere actuele thema's, waar mogelijk, op elkaar af te stemmen.

- Het Landelijk Werkverband Praktijkonderwijs en ontwikkelingen in het Praktijkonderwijs

De Brug is aangesloten bij Het Landelijk Werkverband Praktijkonderwijs (LWV-PrO). Het is een samenwerkingsverband van ruim 170 praktijkscholen en afdelingen voor praktijkonderwijs, die zich inzet voor de belangen van het praktijkonderwijs en samen werken we aan onderwijskwaliteit en innovatie. Een verdergaande digitalisering in het onderwijsleerproces van het praktijkonderwijs is de komende jaren een speerpunt. Dit sluit aan bij ontwikkelingen binnen onze maatschappij en wat die maatschappij van mensen en jongeren vraagt. Een ander speerpunt is professionalisering in het Praktijkonderwijs. Het LWV-PrO wil dat bereiken door het ontwikkelen van de competenties van betrokken professionals. Daarbij willen we doelgericht werken in het Praktijkonderwijs met een sleutelrol voor leraren en begeleiders, gericht op evaluatie van leertrajecten; Wat heeft de leerling geleerd en/of ontwikkeld?

- Samenwerking met het Cambium College

Het Cambium College en De Brug zijn de enige twee scholen voor voortgezet onderwijs in de Bommelerwaard. We proberen afspraken te maken voor het opvangen van elkaars leerlingen, voor zover dat in ieders vermogen ligt. Over leerlingen waarvan nog niet helemaal duidelijk is op welke

school ze het beste op hun plaats zijn, is overleg en we kijken daarbij op welke school die leerling het beste kan worden geholpen.

I.s.m. het Cambium College zijn we in 2016 gestart met een PrO/VMBO klas, de PrO+ klas genaamd. De leerlingen in deze klas, genaamd de PrO+ klas, volgt een traject dat erop gericht is om de leerling te laten instromen op het vmbo. In de PrO+ klas krijgt de leerling de theorievakken Nederlands, Rekenen & Wiskunde en Engels op vmbo-niveau, maar wel met extra begeleiding en ondersteuning. Daarnaast worden de praktijkvakken van het Praktijkonderwijs gevolgd. Gaandeweg het traject wordt bekeken welke keuze het best gemaakt kan worden. De leerling stroomt door naar vmbo of naar Praktijkonderwijs. Voor het geven van het juiste advies wordt gekeken naar de resultaten van de leerling, huiswerkattitude, zelfstandigheid, motivatie en het sociaal emotioneel functioneren.

- Entree-onderwijs door samenwerking met ROC Rivor

De Brug heeft in 2015 afspraken gemaakt voor een samenwerkingsovereenkomst met ROC Rivor uit Tiel. Het programma wordt verzorgd op De Brug en het ROC neemt het examen af. Leerlingen die gemotiveerd zijn voor de theorie en ook de mogelijkheden daarvoor hebben, kunnen op De Brug het Entree programma van het ROC gaan volgen en daarmee ook een erkend Entree-diploma (voorheen niveau 1 diploma ROC) behalen. Belangrijke vakken zijn: Nederlands, Rekenen, ICT-vaardigheden en Burgerschap. Maar ook de stage en de branchegerichte cursus zijn belangrijke onderdelen. Deze samenwerking loopt ook door in 2016.

Governance ontwikkelingen

Het bestuur hanteert vanaf 01-08- 2015 het bestuursmodel ‘met mandaat’, waarin er sprake is van een professioneel samenspel tussen toezichthoudende bestuurders en een gemandateerd directeur. Via een zogenaamd ‘bestuursmodel met mandaat’ wil het bestuur invulling wil geven aan de wet ‘Goed onderwijs, goed bestuur’ en de code goed bestuur VO en stapsgewijs werken aan een meer professionele inrichting van good governance, passend bij de schaalgrootte van de stichting.

Het bestuur wil graag tegemoet komen aan de eisen van de maatschappij. Daarom willen we ons hierbij bezinnen op het oordeel van belanghebbenden, zowel intern (personeelsleden, leerlingen en ouders) als extern (vervolgonderwijs, bedrijfsleven en overheid). Om dit te monitoren en systematisch te kunnen werken aan kwaliteit, borging en verantwoording, maken we structureel gebruik van zelfevaluatie m.b.v. enquêtes (middels het instrument PrOZOO) voor verschillende groepen betrokkenen: leerlingen, ouders management en personeel, stagebedrijven en andere partners in de omgeving van de school. Maatschappelijke ontwikkelingen en wensen van de klant (leerlingen, ouders) spelen hierbij een belangrijke rol, waarbij we investeren in een systeem van kwaliteitszorg (kwaliteitscyclus) op onze school.

‘Goed bestuur’ impliceert horizontale verantwoording, het geven van openheid over het beleid en het actief betrekken van zowel interne als externe belanghebbenden. Zelfreflectie en professioneel handelen zijn daarbij voor ons belangrijke competenties. Voor de code van goed bestuur is de omschreven codes van de VO-raad leidend.

Deze criteria waren in 2016 onverminderd van kracht.

Klachtenregeling

Ouders die ontevreden zijn over de gang van zaken of het onderwijs op school, kunnen te allen tijde contact opnemen met de leerkrachten en/of de directeur van de betreffende school. Mocht een eventuele klacht niet opgelost worden, dan kunnen ouders contact opnemen met de landelijke klachtencommissie. Het protocol klachtenregeling is op school aanwezig en deze regeling staat ook in de schoolgids omschreven.

Op De Brug zijn in 2016 geen klachten ingediend.

Verwachte structurele financiële tekorten en overschotten

De Brug is financieel gezond en heeft de laatste jaren positieve resultaten behaald. Ondanks schommelingen van het leerlingenaantal tussen de 89 en 114 leerlingen in de afgelopen 5 jaren, kunnen we financieel gezond blijven en is er ruimte ontstaan voor investeringen. In de begroting 2016 was opnieuw een batig saldo begroot.

Huisvesting

Mede n.a.v. de hoge huisvestingslasten (onderhoudskosten volgens het meerjaren-onderhoudsplan oftewel de MOP juni 2013 en energieverbruik), de ruimtebehoefte en passende, toekomstbestendige onderwijshuisvesting voor Passend Onderwijs, zijn we nog steeds in gesprek met de gemeente over nieuwbouw. Tevens hebben we HEVO een quickscanonderzoek laten uitvoeren naar de bouwkundige staat van het gebouw, maar ook laten kijken naar andere belangrijke aspecten zoals :

- De Onderwijskundige staat (faciliteert het gebouw het onderwijs voldoende?);
- Het binnenmilieu
- De exploitatiekosten (onderhoud, gas en electra)
- De veiligheid,
- De uitstraling

De resultaten van dit onderzoek hebben ons doen besluiten om opnieuw een aanvraag voor nieuwbouw in te dienen bij de gemeente Zaltbommel voor De Brug. Daarover zijn we nog steeds in gesprek.

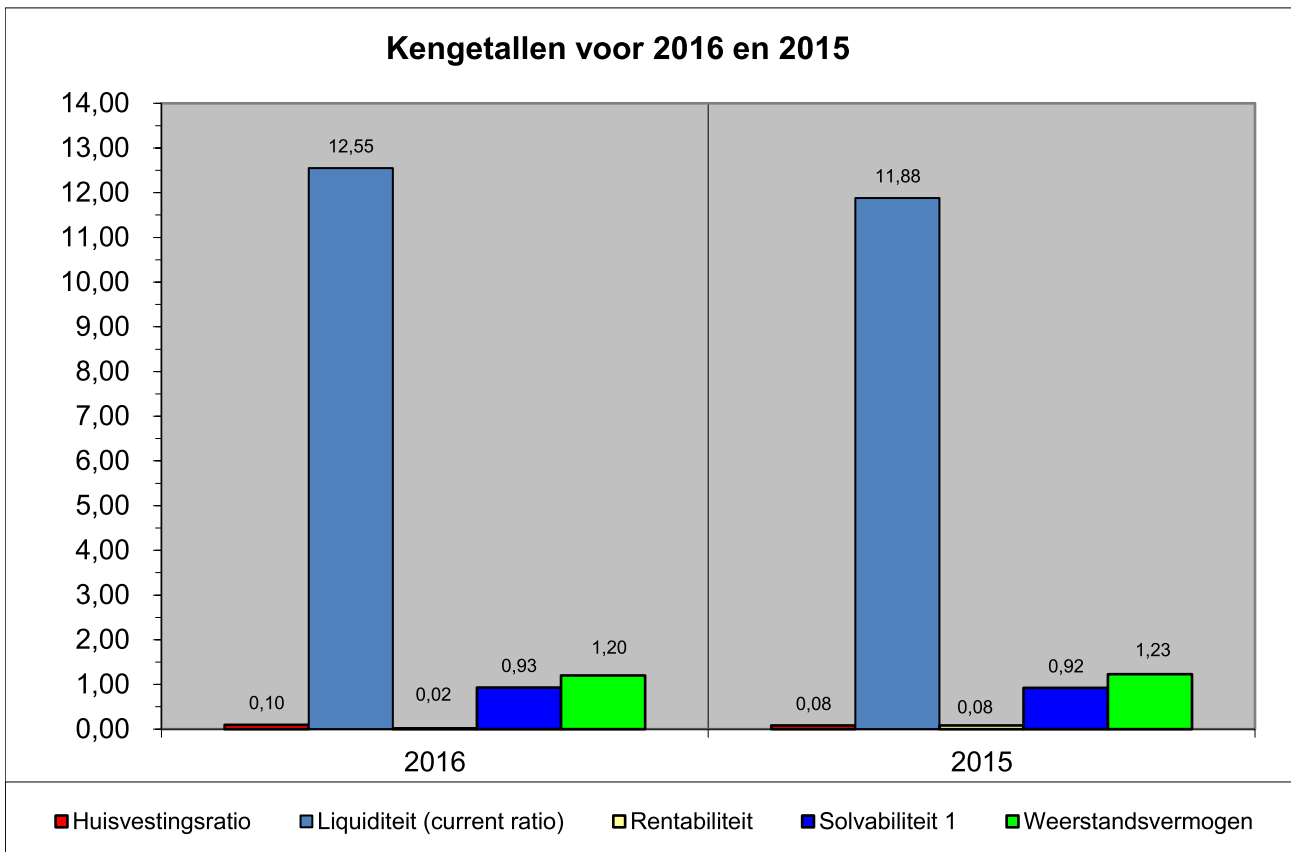
In de zomervakantie van 2016 heeft er een verbouwing plaatsgevonden, waarbij we fysiek zijn gescheiden van SBO-school de Toermalijn. Hierbij is een eigen toegang, een eigen personeelskamer, een grotere kantine voor de leerlingen en een extra theorielokaal gecreëerd.

Tevens is er voor de leerlingen in de kantine en het personeel in de personeelskamer nieuw meubilair aangeschaft. Zodoende is in afwachting van nieuwe huisvesting met minimale gebouwelijke aanpassingen tegemoet gekomen aan de belangrijkste wensen van leerlingen en personeel.

KENGETALLEN

Met betrekking tot de huisvestingsratio, liquiditeit, rentabiliteit, solvabiliteit, weerstandsvermogen en de kapitalisatiefactor vermelden wij onderstaande kengetallen:

Kengetal	2016	2015	Signaleringswaarde onderwijsinspectie
Huisvestingsratio	0,10	0,08	groter dan 0,10
Liquiditeit (current ratio)	12,55	11,88	kleiner dan 0,75
Rentabiliteit	0,02	0,08	kleiner dan -0,10
Solvabiliteit	0,93	0,92	kleiner dan 0,30
Weerstandsvermogen	1,20	1,23	kleiner dan 0,05
Kapitalisatiefactor	1,42	1,52	niet van toepassing

Huisvestingsratio

Het kengetal "huisvestingsratio" geeft de verhouding aan tussen de huisvestingslasten en de de totale lasten (inclusief financiële lasten).

Definitie: Som van de huisvestingslasten en afschrijvingen gebouwen en terreinen gedeeld door som van de totale lasten (inclusief financiële lasten).

	31-12-2016	31-12-2015
Kengetal:	0,10	0,08

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde van groter dan 0,10.

De huisvestingsratio is voor 2016 gelijk dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2015 is de huisvestingsratio gestegen.

Liquiditeit (current ratio)

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de organisatie op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Definitie: De verhouding tussen de vlottende activa (som van liquide middelen, vorderingen en voorraden) en de kortlopende schulden.

	31-12-2016	31-12-2015
Kengetal:	12,55	11,88

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,75.

De liquiditeitsratio geeft aan dat 12,55 keer kan worden voldaan aan de uitstaande kortlopende schulden, bestaande uit kortlopende verplichtingen aan crediteuren, nog te betalen posten en de overlopende passiva.

De Stichting heeft op 31 december 2016 de beschikking over € 2.009.056 aan liquide middelen en heeft daarnaast € 1.227 openstaan aan nog te ontvangen bedragen.

Deze bedragen zijn binnen één jaar opeisbaar, waardoor kan worden voldaan aan de openstaande schulden die binnen één jaar voldaan moeten zijn, te weten € 160.220.

De liquiditeitspositie is voor 2016 groter dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2015 is de liquiditeitspositie gestegen.

In bovenstaande berekening is geen rekening gehouden met de in de voorzieningen opgenomen verplichtingen.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief bedrijfsresultaat in relatie tot de totale baten.

Definitie: Resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

	31-12-2016	31-12-2015
Kengetal 1-jarig:	0,02	0,08

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan -0,10.

De rentabiliteit geeft de verhouding aan hoeveel van de totale opbrengsten omgezet wordt in het uiteindelijke resultaat.

De stichting heeft van de totale opbrengsten, te weten € 1.519.722, een resultaat behaald van € 28.323. Dit houdt in dat 0,02 deel van de baten wordt omgezet in het uiteindelijke resultaat, ofwel van elke euro die wordt ontvangen, wordt € 0,02 behouden en wordt € 0,98 besteed.

De rentabiliteitspositie is voor 2016 hoger dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2015 is de rentabiliteitspositie gedaald.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen aan en verschaft dus inzicht in de financieringsopbouw. De solvabiliteit geeft ook aan in hoeverre de organisatie op langere termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen

	31-12-2016	31-12-2015
Kengetal:	0,93	0,92

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,30.

De solvabiliteit geeft aan dat 93% van het totale vermogen uit eigen vermogen ofwel reserves en voorzieningen bestaat, hetgeen inhoudt dat slechts 7% van het totale vermogen gefinancierd wordt met vreemd vermogen.

De solvabiliteitspositie is voor 2016 groter dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2015 is de solvabiliteitspositie gestegen.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan het vermogen om niet-voorziene tot de reguliere bedrijfsvoering behorende risico's op te vangen.

Definitie: Het eigen vermogen gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten)

	31-12-2016	31-12-2015
Kengetal:	1,20	1,23

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,05.

In deze definitie wordt de rol van het eigen vermogen als risicobuffer voor onvoorziene gebeurtenissen benadrukt.

Bij toepassing en verankering van het risicomanagement in de organisatie en het goed functioneren van de planning- en controlcyclus blijven altijd restrisico's achter. Voor het opvangen van de mogelijke financiële effecten moet het bestuur voldoende weerstandsvermogen hebben of opbouwen.

Het weerstandsvermogen is voor 2016 groter ten opzichte van de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2015 is het weerstandsvermogen gedaald.

Definitie: Het eigen vermogen minus de materiële vaste activa gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

	31-12-2016	31-12-2015
Kengetal:	1,03	1,07

Kapitalisatiefactor

De kapitalisatiefactor geeft een indicatie hoe rijk een schoolbestuur is; dit om te signaleren of onderwijsorganisaties misschien een deel van hun kapitaal niet of inefficiënt benutten voor de vervulling van hun taken.

Definitie: De activazijde van de balans minus de materiële vaste activa betreffende gebouwen en terreinen gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

	31-12-2016	31-12-2015
Kengetal:	1,42	1,52

FINANCIËEL BELEID

Financiële positie op balansdatum

De financiële positie van de stichting is, ondanks het lagere resultaat, onveranderd goed in 2016. Het resultaat over 2016 is € 28.000 positief in plaats van het begrote positieve resultaat van € 42.000. Een negatief verschil van € 14.000. De baten zijn hoger dan begroot, o.a. door hogere rijksbijdragen en ESF-subsidies. Voor een deel leiden de extra baten echter tot extra lasten. De huisvestingslasten zijn gestegen door eenmalige onderhoudskosten in verband met de fysieke scheiding van de gebouwdelen. De overige instellingslasten zijn gestegen, o.a. door de toename van het aantal leerlingen in het schooljaar 2016-2017. Het saldo van de baten en lasten exclusief financiële baten en lasten is € 27.000 positief, terwijl € 35.000 positief begroot was. Een negatief verschil van € 8.000. Het resultaat op de financiële baten en lasten bedraagt € 1.000, terwijl in de begroting dit € 7.000 was, een negatief verschil van € 6.000.

Kengetallen

De solvabiliteit, liquiditeit en de huisvestingsratio zijn gestegen. De rentabiliteit, kapitalisatiefactor en het weerstandsvermogen zijn gedaald. Ook op langere termijn blijven de kengetallen nog steeds goed, waardoor de financiële positie gezond blijft. Wel zijn er onzekerheden, vooral met betrekking tot de nieuwbouw, c.q. huisvestingssituatie. Realisatie van de nieuwbouw heeft invloed op de kengetallen, maar gelet op de gunstige financiële kengetallen zal dit naar verwachting niet leiden tot een slechte financiële situatie.

	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Solvabiliteit	0,92	0,93	0,94	0,93	0,93	0,93	0,93
Liquiditeit	11,88	12,55	14,12	13,79	13,86	13,72	13,81
Rentabiliteit	0,08	0,02	0,07	-0,04	0,00	-0,02	0,00
Kapitalisatiefactor	1,52	1,42	1,33	1,49	1,48	1,53	1,49
Weerstandsvermogen	1,23	1,20	1,14	1,27	1,26	1,29	1,26
Huisvestingsratio	0,08	0,10	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07

Daarnaast zijn ook de volgende kengetallen opgenomen.

De baten en de lasten in percentage van de totale opbrengsten:

In % totale baten	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Rijksbijdrage	94	93	95	93	96	95	99	96
Overige overheidsbijdragen	3	2	2	1	0	0	0	0
Overige baten	2	6	2	5	4	5	0	3
	<u>99</u>	<u>100</u>	<u>99</u>	<u>100</u>	<u>99</u>	<u>99</u>	<u>99</u>	<u>99</u>
Personele lasten	69	75	77	75	85	81	82	80
Afschrijvingen	2	2	2	2	2	2	2	2
Huisvestingslasten	7	9	6	6	7	7	7	7
Overige instellingslasten	14	12	11	10	11	11	11	11
	<u>92</u>	<u>98</u>	<u>97</u>	<u>93</u>	<u>104</u>	<u>100</u>	<u>102</u>	<u>100</u>
Resultaat	<u>8</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>7</u>	<u>-4</u>	<u>0</u>	<u>-2</u>	<u>0</u>

De inkomsten van de stichting komen voornamelijk van de rijksoverheid. De overige overheidsbijdragen stoppen. De overige baten betreffen met name de ESF-subsidies.

De personele lasten bedragen in 2015 69%, in 2016 75% (begroot 77%) en daarna tussen de 75% en 85%. De schommeling heeft o.a. te maken met ESF-subsidies. Een percentage van rond 80% is nodig om een sluitende exploitatie te hebben. De afschrijvingslasten, huisvestingslasten en overige instellingslasten blijven procentueel gezien vrijwel gelijk.

Onderstaand tref u de balans aan per 31 december 2016. De balans is een momentopname van de vermogensstructuur van een organisatie. Hierin vindt u een overzicht van de financiële situatie op 31 december 2016 in vergelijking tot de situatie van een jaar daarvoor. Na de balans volgt een korte toelichting op de belangrijkste wijzigingen in de balans.

Activa	31-12-2016	31-12-2015	Passiva	31-12-2016	31-12-2015
Materiele vaste activa	256.095	223.166	Eigen vermogen	1.817.865	1.789.543
Vorderingen	1.227	47.411	Voorzieningen	288.293	368.262
Liquide middelen	2.009.056	2.065.050	Kortlopende schulden	160.220	177.822
Totaal activa	<u>2.266.378</u>	<u>2.335.627</u>	Totaal passiva	<u>2.266.378</u>	<u>2.335.627</u>

Toelichting op de balans:

Activa:

Materiële vaste activa

In 2016 is voor € 62.000 (2015: € 44.000) geïnvesteerd in materiële vaste activa. De investeringen hebben met name plaatsgevonden in schoolmeubilair, leermiddelen en ICT. De afschrijvingslasten bedragen € 29.000 (2015: € 25.000). In verband met de fusie van Toermalijn en het Expertisecentrum per 1 januari 2015 is dat deel van de inventaris verrekend met de fusiepartner Signum. Een deel van de inventaris was voor gezamenlijk gebruik. Deze inventaris is gedesinvesteerd en heeft geleid tot een boekverlies voor De Brug van € 42.000 in 2015. De investeringen zijn hoger dan de afschrijvingslasten en daarom is de omvang van de materiële vaste activa gestegen met € 33.000 (2014: € 148.000 gedaald). De boekwaarde is 54% (2015: 54%) van de aanschafwaarde.

Vorderingen

De omvang van de vorderingen is met € 46.000 (2015: € 100.000) afgenomen. Dat komt voornamelijk doordat er per 31 december 2015 nog diverse afrekeningen voor zorgleerlingen en diverse verrekeningen met Signum te vorderen waren. Op 31 december 2016 bedragen de vorderingen € 1.000 en bestaan uit vooruitbetaalde posten (€ 1.000). Aan de vorderingen zijn geen risico's verbonden, zodat er geen voorziening voor oninbaarheid gevormd is.

Liquide middelen

De omvang van de liquide middelen is met € 56.000 (2015: € 477.000) afgenomen. Dit wordt voor een groot gedeelte veroorzaakt door de investeringen en afname van de voorzieningen. In 2015 was de afname voornamelijk een gevolg van de financiële afsplitsing van Toermalijn en Expertisecentrum. Een nadere toelichting op de mutatie van de liquide middelen wordt gegeven in het kasstroomoverzicht. Het gemiddeld uitstaand saldo liquide middelen was in 2016 € 298.000 lager dan in 2015. Dat komt voornamelijk doordat de financiële splitsing pas eind 2015 plaatsgevonden heeft.

Passiva:

Eigen vermogen.

Het positieve exploitatieresultaat van € 28.000 (2015: € 121.000) is ten gunste van het eigen vermogen gebracht. Van het resultaat is € 77.000 (2015: € 19.000) ten laste van de algemene reserve publiek gebracht. Het saldo van de algemene reserve bedraagt per 31 december € 60.000 (2015: € 137.000).

Naast de algemene reserve zijn er bestemmingsreserves:

Reserve personeel

De reserve personeel is bedoeld ter dekking van eventuele tekorten op het personele deel van de exploitatie. De gewenste omvang van de reserve is nog niet vastgesteld. Van het resultaat is € 109.000 (2015: € 216.000) ten gunste van de reserve gebracht. Het saldo van de reserve personeel bedraagt per 31 december € 1.508.000 (2015: € 1.399.000).

Reserve Personeels- en arbeidsmarktbeleid

Deze reserve is bedoeld voor het financieren van de kosten in verband met het mobiliteitsbeleid. Van het resultaat is € 0 (2015: € 0) ten laste van de reserve gebracht. Het saldo van de reserve personeels- en arbeidsmarktbeleid bedraagt per 31 december € 25.000 (2015: € 25.000).

Bestemmingsreserve nulmeting

De bestemmingsreserve nulmeting is ontstaan bij de invoering van de lumpsumbekostiging. De op dat moment aanwezige materiële vaste activa is tegen boekwaarde opgenomen in de administratie. Hier is de bestemmingsreserve tegenover geplaatst. De bestemmingsreserve is bedoeld ter dekking van de afschrijvingslasten van de betreffende activa en heeft daarmee een eindig karakter. De afschrijvingslasten bedragen € 4.000 (2015: € 6.000). Dit bedrag is ten laste van de bestemmingsreserve gebracht. Het saldo van de reserve nulmeting bedraagt per 31 december € 12.000 (2015: € 16.000).

Algemene reserve privaat

Van het resultaat is € 0 (2015: € 40.000 negatief) behaald op de private exploitatie. In 2015 is het boekverlies op de vaste activa is, na aftrek van de reserve nulmeting voor deze inventaris, in de private exploitatie genomen. Het saldo van de algemene reserve privaat bedraagt per 31 december € 213.000 (2015: € 213.000) bedraagt.

Voorzieningen

De stichting beschikt over een jubileumvoorziening, een voorziening levensfasebewust personeelsbeleid en een onderhoudsvoorziening.

De jubileumvoorziening is bedoeld ter dekking van de gratificaties bij een 25- of 40-jarig ambtsjubileum. Aan de voorziening is € 23.000 (2015: € 0) gedoteerd en is € 0 (2015: € 3.000) onttrokken c.q. vrijgevallen. De stand van de voorziening bedraagt per 31 december € 41.000 (2015: € 18.000).

In 2016 is de voorziening levensfasebewust personeelsbeleid gevormd. Op grond van de cao kunnen personeelsleden verlof sparen en later opnemen. De voorziening is bedoeld ter dekking van de gespaarde verlofuren. In 2016 is € 17.000 gedoteerd, waardoor de stand van de voorziening per 31 december € 17.000 bedraagt.

Daarnaast is er de onderhoudsvoorziening. De dotatie bedraagt € 51.000 (2015: € 51.000) en de onttrekking € 154.000 (2015: € 23.000). De onttrekkingen hebben voornamelijk betrekking op de onderhoudskosten in verband met de fysieke scheiding van de gebouwdelen. De stand van de voorziening bedraagt per 31 december € 247.000 (2015: € 350.000).

Kortlopende schulden

De omvang van de kortlopende schulden is met € 18.000 (2015: € 360.000) afgenomen. In 2015 heeft het grootste deel van de financiële afsplitsing plaatsgevonden. De belangrijkste schulden zijn de salaris gebonden schulden, zoals de af te dragen loonheffing, pensioen- en sociale premies en de nog te betalen vakantiegelden. Deze schulden worden in januari en mei betaald. De salaris gebonden schulden bedragen per 31 december € 98.000 (2015: € 94.000). De overige schulden, vooruit ontvangen bedragen en overlopende passiva bedragen € 62.000 (2015: € 84.000).

Analyse resultaat

De begroting van 2016 liet een positief resultaat zien van € 42.000. Uiteindelijk resulteert een positief resultaat boekjaar 2016 van € 28.000: een verschil van € 14.000 met de begroting. Het positieve resultaat over het boekjaar 2015 bedroeg € 121.000. In de navolgende paragraaf treft u een vergelijking aan en een specificatie van de belangrijkste verschillen.

Analyse realisatie 2016 versus realisatie 2015 en realisatie 2016 versus begroting 2016

Onderstaand een vergelijking van de staat van baten en lasten op basis van de gerealiseerde en begrote baten en lasten voor het kalenderjaar 2016 en de gerealiseerde baten en lasten voor het kalenderjaar 2015:

	Realisatie 2016	Begroting 2016	Vershil	Realisatie 2015	Vershil
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	1.405.903	1.371.412	34.491	1.372.552	33.351
Overige overheidsbijdragen	25.437	29.200	-3.763	44.352	-18.915
Overige baten	65.405	33.100	32.305	32.857	32.458
Totaal baten	1.496.745	1.433.712	63.033	1.449.761	46.984
Lasten					
Personele lasten	1.119.569	1.114.712	4.857	1.006.053	113.515
Afschrijvingen	29.007	35.888	-6.881	27.014	1.993
Huisvestingslasten	136.965	93.332	43.633	96.172	40.793
Overige instellingslasten	183.637	154.350	29.287	207.259	-23.622
Totaal lasten	1.469.178	1.398.282	70.896	1.336.498	132.679
Saldo baten en lasten	27.567	35.430	-7.863	113.263	-85.696
Financiële baten en lasten					
Financiële baten	1.094	7.500	-6.406	8.213	-7.119
Financiële lasten	338	700	-362	690	-352
Totaal financiële baten en lasten	756	6.800	-6.044	7.523	-6.767
Nettoresultaat	28.323	42.230	-13.907	120.786	-92.463

Toelichting op de staat van baten en lasten:

Rijksbijdragen OCenW

De rijksbijdragen zijn gestegen ten opzichte van de begroting en ten opzichte van 2015. Een ander komt voornamelijk door de aanpassing van de vergoedingsbedragen. Het aantal leerlingen waarvoor bekostiging is ontvangen, was in 2016 namelijk iets lager dan in 2015. Daarnaast is er een vergoeding voor de lerarenbeurs ontvangen.

Overige overheidsbijdragen

Dit betreft de vergoeding voor de gymzaal, een subsidie Lokale Educatieve Agenda, aanpak jeugdwerkloosheid en voor ouderbetrokkenheid. De vergoedingen voor de gymzaal (alleen nog voor het schooljaar 2015-2016) en ouderbetrokkenheid zijn lager dan begroot. In 2015 was met name de subsidie Lokale Educatieve Agenda hoger.

Overige baten

De overige baten zijn in 2016 hoger dan begroot en dan in 2015. Het grote verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door de in 2016 ontvangen ESF-subsidie van € 41.000.

Personele lasten

De lonen en salarissen zijn hoger dan de begrote bedragen en dan in 2015. De gemiddelde personele inzet is in 2016 hoger dan in 2015 en zijn de salarissen verhoogd. De overige personele lasten zijn lager dan begroot, maar hoger dan in 2015. De dotaties aan de voorzieningen zijn hoger dan begroot en dan in 2015. De nascholingskosten zijn lager. De overige personeel gerelateerde kosten zijn lager dan begroot, terwijl er in 2015 een positieve correctie over voorgaande jaren heeft plaatsgevonden.

Afschrijvingen

De afschrijvingslasten zijn iets lager dan begroot, maar hoger dan in 2015. De investeringen hebben pas aan het eind van het jaar plaatsgevonden.

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn hoger dan begroot en dan in 2015. Dit wordt vrijwel geheel veroorzaakt door de kosten van de fysieke scheiding van de gebouwdelen.

Overige instellingslasten

De overige instellingslasten zijn een stuk hoger dan begroot, maar lager dan in 2015. In 2015 was er sprake van een boekverlies op de gedesinvesteerde inventaris. De lasten voor administratie- en beheerslasten zijn hoger dan begroot, maar lager dan in 2015. De uitgaven voor leer- en hulpmiddelen zijn hoger dan begroot en dan in 2015. In 2016 is het leerlingenaantal gestegen. Bij de overige lasten is meer uitgegeven dan begroot, maar minder dan in 2015. In 2015 was er sprake van het al eerdergenoemde boekverlies van € 42.000. In 2016 is vooral meer uitgegeven aan toetsen en testen en bijzondere activiteiten.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten zijn per saldo een stuk lager dan begroot en dan in 2015. Het saldo van de liquide middelen was in 2016 gemiddeld € 298.000 lager dan in 2015, maar ook de rentestand was lager. Het resultaat op de liquide middelen bedraagt 0,0% (2015: 0.3%).

Investerings, financieringsbeleid en financieringsstructuur

Het beleid van de stichting is gericht op het zoveel mogelijk met eigen middelen financieren van de investeringen die niet door derden worden gefinancierd. De liquide positie van de stichting is gezien de liquiditeitsratio van 11.8 (2015: 11,9) goed te noemen. Er is derhalve geen aanleiding voor het aantrekken van vreemd kapitaal ten behoeve van de investeringen. De investeringen van 2016 zijn dan ook met de eigen middelen gefinancierd.

Treasuryverslag

Op 14 maart 2016 is het treasurystatuut vastgesteld. Dit statuut voldoet vrijwel geheel aan de richtlijn beleggen en belenen 2016 van het ministerie, zoals die vanaf 1 juli 2016 van kracht is. Het beleid is erop gericht om een zo hoog mogelijk rendement te combineren met een zo laag mogelijk risico. De gelden zijn weggezet op betaal- en bedrijfsspaarrekening bij de Rabobank. De tegoeden op deze rekeningen zijn direct opeisbaar. De Rabobank heeft een AA-rating en voldoet daarmee aan de criteria. In 2016 is een resultaat van 0,0% (2015: 0.3%) behaald op de liquide middelen.

Continuïteitsparagraaf

Onderstaand wordt ingegaan op de toekomstige ontwikkelingen voor de Stichting Praktijkonderwijs De Brug in het jaar 2017 en verder. Hiermee wordt een beeld gegeven van de continuïteit van de Stichting.

Hoewel er geen sprake is van majeure investeringen of van volledige doorcentralisatie van de huisvesting, is toch een meerjarenbegroting opgenomen die betrekking heeft op vijf jaar. Er is namelijk onzekerheid met betrekking tot de huisvesting. Wellicht vindt er in genoemde periode nieuwbouw plaats en de gemeente stuurt aan op doordecentralisatie.

De meerjarenbegroting vertoont in 2017 een overschot en vanaf 2018 een tekort. Het grillige verloop van de resultaten heeft met name te maken met de uitbetaling van de verwachte ESF-subsidies.

Kengetallen

	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Aantal leerlingen 1 oktober	97	114	100	100	100	100	100	100
Personele bezetting in fte								
per 31 december								
Bestuur / management	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Personeel primair proces	10,29	12,04	10,29	11,83	11,12	10,23	9,61	9,61
Ondersteunend personeel	3,25	3,55	3,04	3,47	3,35	3,35	3,35	3,35
Totaal personele bezetting	15,54	17,59	15,33	17,30	16,47	15,58	14,96	14,96

In de begroting is uit gegaan van een constant leerlingaantal. De formatie wordt vanaf 1-8-2018 en vanaf 1-8-2019 verminderd.

Balans

Activa	Realisatie	Realisatie	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose
	31-12-2015	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
Gebouwen	117.312	112.244	107.177	102.110	97.043	91.976	86.909
Materiële vaste activa	105.854	143.851	132.741	125.284	116.737	107.982	98.150
Totaal vaste activa	223.166	256.095	239.918	227.394	213.780	199.958	185.059
Vorderingen	47.411	1.227	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Liquide middelen	2.065.050	2.009.056	2.108.718	2.059.161	2.069.429	2.047.886	2.060.822
Totaal vlottende activa	2.112.461	2.010.283	2.118.718	2.069.161	2.079.429	2.057.886	2.070.822
Totaal activa	2.335.627	2.266.378	2.358.636	2.296.555	2.293.209	2.257.844	2.255.881

Passiva	Realisatie	Realisatie	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose
	31-12-2015	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
Algemene reserve	137.403	60.566	176.396	114.375	111.089	75.784	73.881
Bestemmingsreserve (publiek)	1.438.983	1.544.143	1.544.083	1.544.023	1.543.963	1.543.903	1.543.843
Bestemmingsreserve (privaat)	213.157	213.157	213.157	213.157	213.157	213.157	213.157
Totaal eigen vermogen	1.789.543	1.817.865	1.933.636	1.871.555	1.868.209	1.832.844	1.830.881
Voorzieningen	368.262	288.293	275.000	275.000	275.000	275.000	275.000
Kortlopende schulden	177.822	160.220	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000
Totaal passiva	2.335.627	2.266.378	2.358.636	2.296.555	2.293.209	2.257.844	2.255.881

Toelichting op de balans

In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met € 75.000 aan investeringen. Aangezien de afschrijvingen € 146.000 bedragen, zal de waarde van de vaste activa afnemen. Er zal geen vreemd vermogen aangetrokken worden voor het doen van investeringen. De vorderingen zijn geschat. De liquide middelen, die als sluitpost zijn berekend, nemen over deze periode toe doordat de investeringen lager zijn dan de afschrijvingen en het resultaat per saldo bescheiden positief is en de omvang van de voorzieningen nagenoeg gelijk blijft. Het eigen vermogen stijgt licht door het verwachte bescheiden positieve resultaat. De voorzieningen blijven ongeveer op hetzelfde niveau. Geen rekening is gehouden met grote onttrekkingen van de onderhoudsvoorziening bij een veranderende huisvestingssituatie. De kortlopende schulden zijn ongeveer op het niveau van 2016 gehouden. Door dit alles blijft het balanstotaal nagenoeg gelijk.

Staat van baten en lasten

	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Baten								
Rijksbijdragen OCenW	1.372.552	1.405.903	1.371.412	1.571.932	1.406.902	1.405.958	1.405.938	1.405.938
Overige overheidsbijdragen	44.352	25.437	29.200	23.000	0	0	0	0
Overige baten	32.857	65.405	33.100	88.600	53.600	68.600	3.600	43.600
Totaal baten	1.449.761	1.496.745	1.433.712	1.683.532	1.460.502	1.474.558	1.409.538	1.449.538
Lasten								
Personele lasten	1.006.053	1.119.569	1.114.712	1.272.043	1.245.017	1.199.248	1.166.039	1.171.560
Afschrijvingen	27.014	29.007	35.888	31.177	27.524	28.614	28.822	29.899
Huisvestingslasten	96.172	136.965	93.332	97.332	97.332	97.332	97.332	97.332
Overige instellingslasten	207.259	183.637	154.350	173.950	159.450	159.450	159.450	159.450
Totaal lasten	1.336.498	1.469.178	1.398.282	1.574.502	1.529.323	1.484.644	1.451.643	1.458.241
Saldo baten en lasten	113.263	27.567	35.430	109.030	-68.821	-10.086	-42.105	-8.703
Financiële baten	8.213	1.094	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500
Financiële lasten	690	338	700	700	700	700	700	700
Totaal financiële baten en lasten	7.523	756	6.800	6.800	6.800	6.800	6.800	6.800
Nettoresultaat	120.786	28.323	42.230	115.830	-62.021	-3.286	-35.305	-1.903

De rijksbijdragen stijgen in 2017 als gevolg van een hoger aantal leerlingen. In 2018 daalt de rijksbijdrage in verband met een verwacht lager leerlingenaantal, het aflopen van de prestatiebox en lagere vergoedingen van het samenwerkingsverband. Naar verwachting wordt over enkele jaren de vergoedingensystematiek herzien. Dit kan leiden tot een lagere vergoeding. In verband met de onzekerheid daarover en de eventuele overgangsregeling is vooralsnog gerekend met de vergoedingsbedragen voor 2017. De overige overheidsbijdragen betreffen de vergoeding voor Lokale Educatieve Agenda, ouderbetrokkenheid en aanpak jeugdwerkloosheid. Vanaf 2018 is er vanuit gegaan dat hiervoor geen subsidie meer ontvangen wordt. De overige baten betreffen met name de ESF-subsidie en de ouderbijdragen. In het jaar 2019 wordt geen ESF-subsidie ontvangen.

De personele lasten stijgen eerst nog als gevolg van o.a. periodieken, maar nemen daarna af in verband met de lagere formatieve inzet. De afschrijvingslasten blijven vrijwel gelijk. De huisvestingslasten zijn iets verhoogd voor onderhoud. In 2016 waren er eenmalige extra onderhoudskosten in verband met de fysieke scheiding van de gebouwdelen. Bij de overige instellingslasten zijn bij een aantal posten hogere bedragen begroot in 2017 in verband met het hogere leerlingenaantal in het schooljaar 2016-2017.

De financiële baten en lasten zijn gelijk gelaten aan de begroting 2016.

Intern toezicht

Voor de code van 'goed bestuur' is de omschreven code van de VO-raad leidend. Goed bestuur impliceert horizontale verantwoording, het geven van openheid over het beleid en het actief betrekken van zowel interne als externe belanghebbenden. Zelfreflectie en professioneel handelen zijn daarbij voor ons belangrijke competenties. In 2016 is er nog geen echt toezichthoudend bestuur. Wel zijn diverse verantwoordelijkheden van het bestuur en de directeur vastgelegd in documenten. Toegegroeid zal worden naar een toezichthoudend bestuur. Het functioneren van het bestuur is in 2016 geëvalueerd en geconcludeerd is dat zowel het bestuur als de directeur nog in een groeifase zitten, maar wel op de goede weg zijn.

In 2016 heeft het bestuur de (meerjaren)begroting, het bestuursformatieplan en het jaarverslag goedgekeurd.

Risicomanagement

De stichting kent nog geen gestructureerd risicomanagement. De basis voor het interne risicobeheersingssysteem is gelegd. Het systeem zal de komende jaren verder uitgewerkt en geprofessionaliseerd worden. Het risicomanagement bestaat uit diverse onderdelen die nog geen geïntegreerd geheel vormen. Het komen tot gestructureerd risicomanagement is één van de doelstellingen voor de komende jaren.

Het interne risicobeheersing- en controlesysteem bestaat voor het financiële deel uit de plannings- en controlinstrumenten. De belangrijkste instrumenten zijn de meerjarenbegroting en het bestuursformatieplan voor wat betreft de planning en de rapportages van het administratiekantoor voor wat betreft de control.

Daarnaast is er sprake van regelmatige evaluatie van de beleidsplannen en de realisatie daarvan. De bezoeken van de onderwijsinspectie spelen hier ook een rol bij.

Als belangrijkste financiële risico's worden gezien:

- De huisvesting en mogelijke nieuwbouw
Hierover vindt nauw overleg plaats met de gemeente. Dit geldt ook voor de doordecentralisatie. De (financiële) gegevens van de gemeente worden door derden beoordeeld op de juistheid daarvan.
- De Wet Werk en Zekerheid
Door deze wet kan het lastig worden om korttijdelijke vervangingen te realiseren door de verplichtingen die ontstaan nadat iemand een paar keer heeft ingevallen. Het ziekteverzuim is laag. Bij reguliere benoemingen wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van tijdelijke benoemingen.
- De ontwikkeling van het leerlingenaantal
Het leerlingenaantal was de laatste jaren redelijk stabiel met een leerlingenaantal tussen de 96 en 99 leerlingen. In 2016 is er een positieve uitschieter naar 114 leerlingen. In de meerjarenbegroting is voorzichtigheidshalve uitgegaan van 100 leerlingen in de komende jaren. De extra benodigde formatie is ingezet met tijdelijk personeel. Het leerlingenaantal wordt nauwlettend in de gaten gehouden.

- De financiering van het praktijkonderwijs
Naar verwachting wordt over enkele jaren de vergoedingensystematiek herzien. Dit kan leiden tot een lagere vergoeding. In verband met de onzekerheid daarover en de eventuele overgangsregeling is vooralsnog gerekend met de vergoedingsbedragen voor 2017.
- ESF-subsidies
Er is onzekerheid met betrekking tot de ESF-subsidies en de uitbetaling daarvan. De subsidie aanvragen en verantwoording worden door een gespecialiseerd bedrijf gedaan.

JAARREKENING

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA, PASSIVA EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn conform de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO). Op basis van de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs worden Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving toegepast (behoudens afwijkingen en aanvullingen in de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs). De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Activa en passiva (met uitzondering van het groepsvermogen) worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Voor zover noodzakelijk worden op de vorderingen voorzieningen getroffen voor verwachte oninbaarheid.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen voor waardering van activa, passiva en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij.

Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de instelling en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Grondslagen Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden lineair en naar tijdsgelang plaats op basis van de verwachte toekomstige gebruiksduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Onderstaand worden de afschrijvingstermijnen per categorie weergegeven.
Tevens zijn de activeringsgrenzen vermeld.

Categorie	afschrijvings- termijn in maanden	afschrijvings- percentage per jaar	activerings- grens in €
Verbouwingen praktijklokaal	360	3,4	500
Kantoormeubilair en Inventaris			
<i>Bureaus</i>	240	5,0	500
<i>Stoelen</i>	180	6,7	500
<i>Kasten</i>	240	5,0	500
Huishoudelijke apparatuur			
<i>Schoonmaakapparatuur</i>	n.v.t	n.v.t	n.v.t
<i>Inrichting keuken</i>	180	6,7	500
<i>Koelvriescombinatie</i>	120	10,0	500
<i>Wasmachine</i>	120	10,0	500
<i>Wasdroger</i>	120	10,0	500
<i>Vaatwasser</i>	120	10,0	500
<i>Borden</i>	240	5,0	500
<i>Keuken units</i>	240	5,0	500
Schoolmeubilair en Inventaris			
<i>Docentensets</i>	240	5,0	500
<i>Leerlingensets</i>	180	6,7	500
<i>Schoolborden</i>	240	5,0	500
<i>Inrichting speellokaal</i>	120	10,0	n.v.t
<i>Gymzaal inventaris</i>	120	10,0	n.v.t
<i>Garderobe</i>	240	5,0	500
<i>Groepstafels</i>	240	5,0	500
<i>Kasten</i>	240	5,0	500
Leermiddelen/gereedschap			
<i>Werkbanken</i>	240	5,0	500
<i>Gereedschapskast</i>	240	5,0	500
<i>Practicumpaneel</i>	240	5,0	500
<i>Cirkelzaagmachine</i>	180	6,7	500
<i>Kolomboor</i>	240	5,0	500
<i>Lascabine/afzuiging</i>	360	3,3	500
<i>Bandschuurmachine</i>	360	3,3	500
<i>IJzerzaagmachine</i>	360	3,3	500
<i>Vlakte/ diktebank</i>	360	3,3	500
<i>Afzuiginstallatie</i>	360	3,3	500
Onderwijskundige apparatuur en machines			
<i>Audio/video installatie</i>	60	20,0	500
<i>Beamer</i>	60	20,0	500
<i>Projectiemiddelen</i>	60	20,0	500
<i>TV/DVD-recorder</i>	60	20,0	500
<i>Video/ fotocamera</i>	60	20,0	500
ICT			
<i>Servers</i>	60	20,0	500
<i>Netwerk</i>	180	6,7	500
<i>Digitale schoolborden</i>	48	25,0	500
<i>Computers</i>	60	20,0	500
<i>Printers</i>	60	20,0	500
<i>Telefooncentrale</i>	84	14,3	500
Leermiddelen			
<i>Methodes</i>	72	16,7	n.v.t.
<i>Spel- en sportmateriaal</i>	72	16,7	n.v.t.

De gebouwen en terreinen worden opgenomen indien sprake is van economisch eigendom. Hiervan is sprake in het geval van eigen investeringen of van doordecentralisatie van de huisvesting. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

Flottende activa

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de gemortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas en banktegoeden.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en bestemmingsreserves.

Omschrijving	Doel	Beperkingen	EUR
- Reserve personeel	Voor- en nadelige personeelsactiviteiten	geen	1.507.874
- Reserve Personeels- en Arbeidsmarktbeleid	Financieren van de personele kosten, ontstaan a.d.v. het mobiliteitsbeleid	geen	24.751
- Reserve nulmeting	Afschrijvingslasten materiële vaste activa t.b.v. nulmeting	geen	11.518
- Algemene reserve privaat	Voor- en nadelig saldo van de rente t.b.v. het private vermogen	geen	213.157

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten.
De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Voor het contant maken van de waarde van de voorziening wordt gerekend met een rekenrente welke voor eind 2016 wordt bepaald. De berekening is als volgt:

Rekenrente = Wettelijke rente (bron: DNB) +/- Inflatie (bron: CBS).

Voor 2016 wordt er gerekend met een rekenrente van 1,40%. Waarbij de waarde voor de wettelijke rente vastgesteld is op 2,00% en de uitgangswaarde voor de inflatie 0,60% is.

Pensioenvoorziening

Nederlandse pensioenregelingen:

De instelling is volgens de CAO VO aangesloten bij het ABP Pensioenfonds. De belangrijkste kenmerken van deze regelingen zijn:

- pensioengevende salarisgrondslag is middelloon
- er heeft in 2016 geen indexatie plaatsgevonden
- de dekkingsgraad van het ABP was per 31-12-2016 96,6%
- overige kenmerken zijn te vinden op www.abp.nl

Op de Nederlandse pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfonds en verzekeringsmaatschappijen betaald door de instelling. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans.

Voorziening levensfasebewust personeelsbeleid

De voorziening levensfasebewust personeelsbeleid wordt opgenomen tegen de contante waarde van de gespaarde uren per einddatum verslagperiode, voor personeelsleden waarbij een opnameplan is overeengekomen voor een looptijd van maximaal 5 jaar. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de opnamekans.

Voorziening groot onderhoud

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Leasing

Operationele leasing

Bij de stichting kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

Kortlopende schulden

De overlopende passiva betreffen de vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en/of nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde.

Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen staat van baten en lasten

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de bestemde reserves die door het bestuur zijn bepaald.

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de Stichting de condities voor ontvangst kan aantonen.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

De Stichting heeft de toegezegd-pensioenregeling bij het bedrijfstakpensioenfonds in de jaarrekening verwerkt als verplichtingenbenadering.

Voor toegezegde-bijdrageregelingen betaalt de instelling op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen. Behalve de betaling van premies heeft de instelling geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregelingen.

De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Grondslagen Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat als basis genomen.

Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed.

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, de liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

Prijrisico

De instelling loopt risico's ten aanzien van de waardering van effecten, opgenomen onder financiële vaste activa en effecten, opgenomen onder vlottende activa. De instelling beheerst het marktrisico door stratificatie aan te brengen in de portefeuille, en limieten te stellen.

Rente- en kasstroomrisico

De Instelling loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder financiële vaste activa, effecten en liquide middelen) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden (waaronder schulden aan kredietinstellingen).

Voor vorderingen en schulden met variabele renteaftspraken loopt de instelling risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt de instelling risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente.

Met betrekking tot de vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot afdekking van het renterisico Kredietrisico

De instelling heeft geen significante concentraties van kredietrisico. Verkoop vindt plaats aan afnemers die voldoen aan de kredietwaardigheidstoets van de instelling. Verkoop vindt plaats op basis van krediettermijnen tussen de 8 en 60 dagen. Voor grote leveringen kan een afwijkende krediettermijn van toepassing zijn. In dat geval worden aanvullende zekerheden gevraagd, waaronder garantiestellingen.

De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal voldoen aan het treasurybeleid.

De instelling heeft vorderingen verstrekt aan participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen. Tevens

BALANS PER 31 DECEMBER 2016
inclusief de vergelijkende cijfers 2015
(na verwerking resultaatbestemming)

		31-12-2016		31-12-2015	
		€	€	€	€
1	ACTIVA				
1.1	Vaste activa				
1.1.2	Materiële vaste activa	256.095		223.166	
	<i>Totaal vaste activa</i>	256.095		223.166	
1.2	Vlottende activa				
1.2.2	Vorderingen	1.227		47.411	
1.2.4	Liquide middelen	2.009.056		2.065.050	
	<i>Totaal vlottende activa</i>	2.010.283		2.112.461	
	TOTAAL ACTIVA	2.266.378		2.335.627	
2	PASSIVA				
2.1	Eigen vermogen	1.817.865		1.789.543	
2.2	Voorzieningen	288.293		368.262	
2.4	Kortlopende schulden	160.220		177.822	
	TOTAAL PASSIVA	2.266.378		2.335.627	

Aanpassing balansgegevens per 1 januari 2016

Er zijn geen aanpassingen op de balansgegevens per 1 januari 2016.

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE BALANS

1 Activa

1.1 Vaste Activa

1.1.2	Materiële vaste activa	Aanschaf-	Afschrij-	Boek-	Investe-	Boekwaarde	Afschrij-	Aanschaf-	Afschrij-	Boek-
		prijs	vingen	waarde	ringen	desinves-	vingen	prijs	vingen	waarde
		1-1-2016	1-1-2016	1-1-2016	2016	2016	2016	31-12-2016	31-12-2016	31-12-2016
		€	€	€	€	€	€	€	€	€
1.1.2.1	Gebouwen	148.634	31.322	117.312	-	-	5.068	148.634	36.390	112.244
1.1.2.3	Inventaris en apparatuur	227.514	127.716	99.797	50.659	-	21.796	278.173	149.512	128.661
1.1.2.4	Overige materiële vaste activa	35.733	29.676	6.057	11.276	-	2.143	47.009	31.818	15.190
	Totaal Materiële vaste activa	411.881	188.714	223.166	61.935	-	29.007	473.816	217.720	256.095

1.2 Vlottende activa

1.2.2 Vorderingen

		31-12-2016		31-12-2015	
		€	€	€	€
1.2.2.10	Overige vorderingen	-	-	3.056	-
	<i>Subtotaal vorderingen</i>				3.056
1.2.2.12	Vooruitbetaalde kosten		1.227	907	
1.2.2.14	Te ontvangen interest		-	8.198	
1.2.2.15	Overige overlopende activa		-	35.251	
	<i>Overlopende activa</i>		1.227	44.356	
	Totaal Vorderingen		1.227	47.412	

Alle vorderingen genoemd onder 1.2.2 hebben een looptijd korter dan een jaar .

1.2.4 Liquide middelen

		31-12-2016		31-12-2015	
		€	€	€	€
1.2.4.1	Kasmiddelen		55	468	
1.2.4.2	Tegoeden op bankrekeningen		2.009.002	2.064.582	
	Totaal liquide middelen		2.009.057	2.065.050	

2 Passiva

2.1 Eigen vermogen
2.1.1 Groepsvermogen

	Stand per 01-01-2016	Resultaat 2016	Overige mutaties	Stand per 31-12-2016
	€	€	€	€
2.1.1.1 Algemene reserve	137.403	-76.839	-	60.565
2.1.1.2 Bestemmingsreserves (publiek)	1.438.983	105.160	-	1.544.143
2.1.1.3 Bestemmingsreserves (privaat)	213.157	-	-	213.157
Totaal Groepsvermogen	1.789.543	28.321	-	1.817.865

2.1.1.2 Bestemmingsreserves (publiek)

	Stand per 01-01-2016	Resultaat 2016	Overige mutaties	Stand per 31-12-2016
	€	€	€	€
2.1.1.2.1 Reserve personeel	1.399.064	108.810	-	1.507.874
2.1.1.2.4 Reserve Personeels- en Arbeidsmarktbeleid	24.751	-	-	24.751
2.1.1.2.10 Reserve nulmeting	15.168	-3.650	-	11.518
Totaal bestemmingsreserves publiek	1.438.983	105.160	-	1.544.143

2.1.1.3 Bestemmingsreserves (privaat)

	Stand per 01-01-2016	Resultaat 2016	Overige mutaties	Stand per 31-12-2016
	€	€	€	€
2.1.1.3.1 Algemene reserve privaot	213.157	-	-	213.157
Totaal bestemmingsreserves privaot	213.157	-	-	213.157

2.2 Voorzieningen

	Stand per 01-01-2016	Dotatie 2016	Onttrekking 2016	Vrijval 2016	Rente mutatie*	Stand per 31-12-2016	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 t/m 5 jaar	Bedrag > 5 jaar
	€	€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1 Personele voorzieningen	17.926	23.009	-	-	-	40.935	2.703	38.233	-
2.2.3 Voorzieningen voor groot onderhoud	350.335	51.132	154.109	-	-	247.358	32.421	214.937	-
Totaal Voorzieningen	368.261	74.141	154.109	-	-	288.293	35.124	253.169	-

* bij netto contante waarde

**2.2.1 Personele
voorzieningen**

	Stand per 01-01-2016	Dotatie 2016	Onttrekking 2016	Vrijval 2016	Rente mutatie*	Stand per 31-12-2016	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 t/m 5 jaar	Bedrag > 5 jaar
	€	€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1.2 Voorziening Levensfasebewust personeelsbeleid	-	16.974	-	-	-	16.974	-	16.974	-
2.2.1.4 Jubileum-voorziening	17.926	6.035	-	-	-	23.961	2.703	21.259	-
Totaal personele voorzieningen	17.926	23.009	-	-	-	40.935	2.703	38.233	-

* bij netto contante waarde

2.4 Kortlopende schulden

	31-12-2016	31-12-2015
	€	€
2.4.8 Crediteuren	21.917	13.697
2.4.9 Belastingen en premies sociale verzekeringen	47.407	48.712
2.4.10 Schulden terzake van pensioenen	12.564	11.620
2.4.12 Overige kortlopende schulden	22.665	66.547
<i>Subtotaal kortlopende schulden</i>		
	104.553	140.576
2.4.16 Vooruit ontvangen bedragen	9.000	-
2.4.17 Vakantiegeld en vakantiedagen	37.760	33.881
2.4.18 Rente	12	-
2.4.19 Overige overlopende passiva	8.896	3.365
<i>Overlopende passiva</i>		
	55.668	37.246
Totaal Kortlopende schulden	160.221	177.822

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2016
inclusief de vergelijkende cijfers 2015

	2016		Begroot 2016		2015	
	€	€	€	€	€	€
3 Baten						
3.1 Rijksbijdragen OCW	1.405.903		1.371.412		1.372.552	
3.2 Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	25.437		29.200		44.352	
3.5 Overige baten	<u>65.405</u>		<u>33.100</u>		<u>32.857</u>	
Totaal baten		1.496.745		1.433.712		1.449.761
4 Lasten						
4.1 Personeelslasten	1.119.569		1.114.712		1.006.053	
4.2 Afschrijvingen	29.007		35.888		27.014	
4.3 Huisvestingslasten	136.965		93.332		96.172	
4.4 Overige lasten	<u>183.637</u>		<u>154.350</u>		<u>207.259</u>	
Totaal lasten		1.469.178		1.398.282		1.336.499
Saldo baten en lasten		<u>27.567</u>		<u>35.430</u>		<u>113.262</u>
6.1 Financiële baten	1.094		7.500		8.213	
6.2 Financiële lasten	<u>338</u>		<u>700</u>		<u>690</u>	
Saldo financiële baten en lasten		756		6.800		7.523
Nettoresultaat		<u><u>28.323</u></u>		<u><u>42.230</u></u>		<u><u>120.785</u></u>

KASSTROOMOVERZICHT 2016
inclusief de vergelijkende cijfers 2015

Ref	2016		2015		
	€	€	€	€	
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Saldo baten en lasten		27.567		113.262	
Aanpassingen voor:					
- Afschrijvingen	4.2	29.007		27.014	
- Mutaties voorzieningen	2.2	-79.968		-360.200	
Veranderingen in vlottende middelen:					
- Vorderingen	1.2.2	46.184		100.023	
- Kortlopende schulden	2.3.3	-17.602		-55.214	
			-22.379	-288.377	
Kasstroom uit bedrijfsoperaties					
Ontvangen interest	6.1.1	1.094		8.213	
Betaalde interest	6.2.1	-338		-690	
			756	7.523	
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		5.944		-167.592	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings in materiële vaste activa	1.1.2	-61.935		-43.976	
Desinvesterings in materiële vaste activa	1.1.2	-		164.802	
			-61.935	120.826	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-61.935		120.826	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Kasstroom uit overige balansmutaties					
Overige mutaties eigen vermogen	2.1	-		-430.363	
			-	-430.363	
Totaal kasstroom uit overige balansmutaties			-	-430.363	
Mutatie liquide middelen	1.2.4		-55.991	-477.129	
			-55.991	-477.129	
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:					
		2016		2015	
		€	€	€	€
Stand liquide middelen per 1-1		2.065.050		2.542.179	
Mutatie boekjaar liquide middelen		-55.993		-477.129	
Stand liquide middelen per 31-12		2.009.057		2.065.050	
		2.009.057		2.065.050	

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

3 Baten

	2016		Begroot 2016		2015	
	€	€	€	€	€	€
3.1 Rijksbijdragen						
3.1.1.1 Rijksbijdrage OCW	1.321.614		1.299.567		1.298.581	
Totaal Rijksbijdrage OCW		1.321.614		1.299.567		1.298.581
3.1.2.1.3 Niet-geoormerkte subsidies OCW	54.955		47.511		48.539	
Totaal overige subsidies OCW		54.955		47.511		48.539
3.1.4 Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV		29.334		24.335		25.432
Totaal Rijksbijdragen		1.405.903		1.371.413		1.372.552
3.2 Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden						
3.2.2.2 Overige gemeentelijke en GR-bijdragen en -subsidies	25.437		29.200		44.352	
Totaal overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden		25.437		29.200		44.352
3.5 Overige baten						
3.5.1 Verhuur	1.083		2.000		2.483	
3.5.5 Ouderbijdragen	8.972		5.000		2.858	
3.5.6.2 Overige *	55.350		26.100		27.516	
Totaal overige baten		65.405		33.100		32.857
<i>Overige *</i>						
<i>Kentalis</i>	5.700		-		12.882	
<i>Personeelsgebonden opbrengsten</i>	7.127		-		7.900	
<i>ESF</i>	40.575		25.000		-	
<i>Overig</i>	1.948		1.100		6.734	
		55.350		26.100		27.516
Totaal baten		1.496.745		1.433.713		1.449.761

4 Lasten

4.1	Personeelslasten	2016		Begroot 2016		2015	
		€	€	€	€	€	€
4.1.1.1	Brutolonen en salarissen	835.853		1.016.795		811.518	
4.1.1.2.1	Sociale lasten	114.768		-		102.582	
4.1.1.3	Pensioenpremies	100.800		-		95.901	
	Totaal lonen en salarissen		1.051.421		1.016.795		1.010.001
4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	23.009		3.500		-1.802	
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	32.661		38.000		-	
4.1.2.3	Kosten BGZ en Arbo zorg	1.177		2.000		1.890	
4.1.2.3	(Na)scholing	8.547		25.000		10.691	
4.1.2.3	Overige kosten PAB	1.359		1.000		933	
4.1.2.3	Kosten uitbestedingen derden	19.025		15.000		16.031	
4.1.2.3	Overige pers gerelateerde kstn	1.778		13.417		-15.674	
	Totaal overige personele lasten		87.556		97.917		12.068
4.1.3.3	Overige uitkeringen	19.408		-		16.016	
	Af: Uitkeringen		19.408		-		16.016
	Totaal personele lasten		1.119.569		1.114.712		1.006.053

Gemiddeld aantal werknemers

Gedurende het jaar 2016 waren gemiddeld 16 werknemers in dienst op basis van een volledig dienstverband (2015: 15).
Het gemiddeld aantal werknemers bedraagt 21 in 2016 (2015: 20).

	2016	2015
Bestuur / Management	2	2
Personeel primair proces	14	14
Ondersteunend personeel	5	4
Totaal gemiddeld aantal werknemers	21	20

4.2	Afschrijvingen	2016		Begroot 2016		2015	
		€	€	€	€	€	€
4.2.2.1	Gebouwen en terreinen	5.068		5.068		5.068	
4.2.2.2	Inventaris en apparatuur	21.796		24.549		19.567	
4.2.2.3	Leermiddelen en overige materiële vaste activa	2.143		6.271		2.379	
	Totaal afschrijvingen		29.007		35.888		27.014

4.3	Huisvestingslasten	2016		Begroot 2016		2015	
		€	€	€	€	€	€
4.3.3	Klein onderhoud en exploitatie	10.567		4.000		7.466	
4.3.4	Energie en water	22.005		23.700		20.055	
4.3.5	Schoonmaakkosten	9.593		10.000		14.535	
4.3.6	Heffingen	4.094		3.700		2.862	
4.3.7	Dotatie onderhoudsvoorziening	51.132		51.132		51.132	
4.3.8.1	Tuinonderhoud	230		800		122	
4.3.8.3	Kosten splitsing Toermalijn/De Brug	39.344		-		-	
	Totaal huisvestingslasten		136.965		93.332		96.172

4.4	Overige lasten	2016		Begroot 2016		2015	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1.1	Administratie en beheer	42.353		36.500		48.793	
4.4.1.2	Reis- en verblijfkosten	4.608		4.000		3.070	
4.4.1.3	Telefoon- en portokosten	4.851		4.100		4.109	
	Totaal administratie- en beheerslasten		51.812		44.600		55.972
4.4.2.1	Inventaris, apparatuur en leermiddelen	66.873		56.900		52.097	
4.4.2.2	Bibliotheek/mediatheek	69		100		21	
	Totaal inventaris, apparatuur en leermiddelen		66.942		57.000		52.118
4.4.4.2	Representatiekosten	1.732		500		626	
4.4.4.3	Huishoudelijke kosten	2.452		3.000		568	
4.4.4.5	Buitenschoolse cq bijzondere activiteiten	17.648		15.500		9.809	
4.4.4.7	Contributies	4.308		4.900		5.638	
4.4.4.8	Abonnementen	119		600		133	
4.4.4.9	Medezeggenschapsraad	301		350		84	
4.4.4.10	Verzekeringen	213		200		170	
4.4.4.11	Overige	9.358		6.000		8.086	
4.4.4.11	Kosten Public Relations	10.020		10.000		12.406	
4.4.4.11	Boekverlies vaste activa ivm overgang Toermalijn	-		-		42.458	
4.4.4.12	Reproductiekosten, drukwerk, schoolgids	4.527		5.700		6.137	
4.4.4.13	Toetsen en testen	12.340		5.000		5.893	
4.4.4.14	Culturele vorming	1.865		1.000		7.161	
	Totaal overige		64.883		52.750		99.169
	Totaal overige lasten		183.637		154.350		207.259

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountantshonoraria (reeds onderdeel van 4.4.1.1) ten laste van het resultaat gebracht:

4.4.1.1.1	Controle van de jaarrekening	2016		Begroot 2016		2015	
		€	€	€	€	€	€
		5.215		3.500		5.401	
			5.215		3.500		5.401

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de Stichting zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties). De kosten voor de controle zijn inclusief bekostiging en omzetbelasting.

Totaal Lasten		1.469.178		1.398.282		1.336.499	
Saldo baten en lasten		27.567		35.431		113.262	

6 Financiële baten en lasten

6.1 Financiële baten

	2016		Begroot 2016		2015	
	€	€	€	€	€	€
6.1.1 Rentebaten en soortgelijke opbrengsten		1.094		7.500		8.213
Totaal financiële baten		<u>1.094</u>		<u>7.500</u>		<u>8.213</u>
6.2.1 Rentelasten en soortgelijke lasten		338		700		690
Totaal financiële lasten		<u>338</u>		<u>700</u>		<u>690</u>
Saldo financiële baten en lasten		<u>756</u>		<u>6.800</u>		<u>7.523</u>
Nettoresultaat		<u>28.323</u>		<u>42.231</u>		<u>120.785</u>

VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partij, minderheidsdeelneming

Statutaire naam	Juridische vorm 2016	Statutaire zetel	Code activiteiten	Deelname percentage
Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs 'De meierij'	Stichting	's-Hertogenbosch	4	0%

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

VERANTWOORDING SUBSIDIES

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

(Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a en EZ regelingen betrekking hebbend op de EZ subsidies)

G1-A Beknopt gespecificeerd

Omschrijving	Toewijzing		Prestatie afgerond Ja / Nee
	Kenmerk	Datum	
Lerarenbeurs	777278-1	20-09-2016	Ja

WNT: WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. De WNT schrijft voor dat de beloning van topfunctionarissen verantwoord dient te worden in de jaarrekening, ook als de beloning beneden de norm blijft. Voor overige functionarissen geldt publicatieplicht alleen als de norm overschreden wordt.

Indeling en bezoldigingsklasse

De indeling van de rechtspersonen of instellingen over de bezoldigingsklassen gebeurt op basis van drie generieke instellingscriteria te weten:

- (a) de gemiddelde totale baten per kalenderjaar
- (b) het gemiddelde aantal leerlingen, deelnemers of studenten, en
- (c) het gewogen aantal onderwijssoorten of -sectoren.

Deze instellingscriteria bieden een weergave van de zwaarte van de functie van de topfunctionaris gebaseerd op functiewaarderingsverhoudingen. Gezamenlijk geven de criteria een indicatie van de complexiteit van de betreffende bestuursfunctie.

Voor ieder criterium wordt een schaal gehanteerd. Uit de score op die schaal volgt een aantal complexiteitspunten. Het totaal van deze complexiteitspunten bepaalt in welke bezoldigingsklasse de rechtspersoon of instelling valt en welk bezoldigingsmaximum daarmee van toepassing is op de topfunctionaris(sen). Voor de bepaling van de complexiteitspunten verwijzen wij naar de Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren.

Complexiteitspunten

	<u>2016</u>
Gemiddelde totale baten	2
Gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten	1
Gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	2
Totaal aantal complexiteitspunten	<u><u>5</u></u>
Bezoldigingsklasse	B
Bezoldigingsmaximum	€ 117.000

Afwijkende bezoldiging

Er is geen afwijkende bezoldiging van toepassing voor het verslagjaar 2016.

WNT: WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR

Leidinggevend topfunctionaris met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling en gewezen topfunctionaris

De volgende leidinggevend topfunctionarissen met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling en gewezen topfunctionarissen zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Dienstbetrekking in 2016	
Aanhef	De heer
Voorletters	J.A.G.A.
Tussenvoegsel	van
Achternaam	Gent
Functie(s)	directeur
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja
Aanvang functie in verslagjaar	01-01
Afloop functie in verslagjaar	31-12
Taakomvang (fte)	1,00
Gewezen topfunctionaris	Nee

Bezoldiging 2016	
Beloning	74.034
Belastbare onkostenvergoeding	-
Beloning betaalbaar op termijn	9.794
Subtotaal bezoldiging	83.828
Onverschuldigd betaald bedrag bezoldiging	-
Totale bezoldiging	83.828
Afwijkend WNT-maximum	
Individueel WNT-maximum	117.000
Motivering overschrijding bezoldigings-norm	Niet van toepassing
Toelichting overschrijding bezoldigingsnorm	Niet van toepassing

Gegevens 2015	
Aanvang functie voorgaand verslagjaar	01-01
Afloop functie voorgaand verslagjaar	31-12
taak omvang voorgaand verslagjaar (fte)	1,00
Beloning in voorgaand verslagjaar	70.799
Belastbare onkostenvergoeding in voorgaand verslagjaar	-
Beloning betaalbaar op termijn in voorgaand verslagjaar	9.658
Totale bezoldiging in voorgaand verslagjaar	80.457

Ontslaguitkering 2016	
Niet van toepassing voor bovenstaande leidinggevende topfunctionaris.	

Leidinggevend topfunctionaris zonder dienstbetrekking maand 1 - 12 van de functievervulling

Niet van toepassing, er zijn geen leidinggevend topfunctionarissen zonder dienstbetrekking maand 1- 12 van de functievervulling.

WNT: WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR

Toezichthoudend topfunctionaris

De volgende toezichthoudend topfunctionarissen zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Dienstbetrekking 2016						
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Aanhef	De heer	De heer	Mevrouw	De heer	De heer	De heer
Voorletters	A.A.	H.C.M.	L.L.	A.A.M.	J.J.M.	G.A.J.
Tussenvoegsel				de		
Achternaam	Keijzers	Barendse	Doude van Troostwijk	Vrieze	Preijde	Janssen
Funcie categorie	Lid	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang functie in verslagjaar	01-01	01-01	01-01	01-01	01-01	
Afloop functie in verslagjaar	31-12	31-12	31-12	31-12	31-12	

Bezoldiging 2016						
Beloning	600	600	600	600	600	
Belastbare onkostenvergoeding	-	-	-	-	-	
Beloning betaalbaar op termijn	-	-	-	-	-	
Subtotaal bezoldiging	600	600	600	600	600	
Onverschuldigd betaald bedrag bezoldiging	-	-	-	-	-	
Totale bezoldiging	600	600	600	600	600	
Afwijkend WNT-maximum						
Individueel WNT-maximum	11.700	17.550	11.700	11.700	11.700	

Gegevens 2015						
Aanvang functie voorgaand verslagjaar	01-01	01-01	01-01	01-01	01-01	01-01
Afloop functie voorgaand verslagjaar	31-12	31-12	31-12	31-12	31-12	01-08
Beloning in voorgaand verslagjaar	600	600	600	600	600	350
Belastbare onkostenvergoeding in voorgaand verslagjaar	-	-	-	-	-	-
Beloning betaalbaar op termijn in voorgaand verslagjaar	-	-	-	-	-	-
Totale bezoldiging in voorgaand verslagjaar	600	600	600	600	600	350

Niet-topfunctionarissen boven de norm

Niet van toepassing, er zijn geen niet-topfunctionarissen boven de norm.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die hier dienen te worden toegelicht.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Rechten

Er zijn geen niet uit balans blijken rechten die hier moeten worden toegelicht.

Verplichtingen

De volgende niet uit balans blijken verplichtingen worden hieronder toegelicht.

Vlg Nr.	Leverancier	Periode van t/m		Loop-	Bedrag per	Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag
				tijd	maand	verslag-jaar	< 1 jaar	1 - 5 jaar	> 5 jaar	totaal
			Mndn	€	€	€	€	€	€	€
1	De Lage landen	24-3-2014	24-6-2020	72	294	3.721	3.528	8.820	-	12.348
2	Signum-Onderwijs *	1-1-2015	31-12-2018	48	1.941	32.335	23.292	23.292	-	46.584

* In het contract met Signum-Onderwijs zijn geen bedragen genoemd. In het contract staat aangegeven dat de detachingskosten op basis van de loonkosten doorberekend worden. De opgenomen bedragen zijn om die reden gebaseerd op de realisatie van 2016.

(VOORSTEL) BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

Statutaire regeling inzake bestemming resultaat

Er is statutair niets geregeld inzake de bestemming van het resultaat.

(Voorstel) Bestemming van het resultaat

		Resultaat 2016		
		€	€	€
2.1.1	Algemene reserve (publiek)			-76.839
2.1.2	<u>Bestemmingsreserves (publiek)</u>			
2.1.2.1	Reserve personeel	108.810		
2.1.2.10	Reserve nulmeting	-3.650		
2.1.2	Totaal bestemmingsreserves publiek	<u>108.810</u>	<u>105.160</u>	
	<u>Totaal bestemmingsreserves</u>			105.160
	Totaal resultaat			<u><u>28.321</u></u>

ONDERTEKENING

Plaats, datum

Stichting Praktijkonderwijs De Brug

Bestuur,

H.C.M. Barendse

A.A. Keijzers

A.A.M. de Vrieze

L.L. Doude van Troostwijk

J.J.M. Preijde

Stichting Praktijkonderwijs De Brug
Wielkamp 1
5301 DB Zaltbommel

OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur en het toezichthoudend orgaan van Stichting praktijkonderwijs De Brug

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting praktijkonderwijs De Brug te Zaltbommel gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting praktijkonderwijs De Brug op 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2016;
2. de staat van baten en lasten over 2016; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting praktijkonderwijs De Brug, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Ref.: e0406144

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Thomas R. Malthusstraat 5, 1066 JR Amsterdam, Postbus 90357, 1006 BJ Amsterdam
T: 088 792 00 20, F: 088 792 96 40, www.pwc.nl

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- het verslag van het toezichthoudend orgaan;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.3 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.3 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en het toezichthoudend orgaan voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten.

Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

Het toezichthoudend orgaan is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 30 juni 2017
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door M. Septer RA

Bijlage bij de controleverklaring

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij bevestigen aan het toezichthoudend orgaan dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd, Wij communiceren ook met het toezichthoudend orgaan over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

GEGEVENS OVER DE RECHTSPERSOON

Naam: Stichting Praktijkonderwijs De Brug
Adres: Wielkamp 1, 5301 DB Zaltbommel
Telefoon: 0418-540394
E-mailadres: administratie@prodebrug.nl
Internetsite: <http://www.prodebrug.nl/>
Bestuursnummer: 41622
Contactpersoon: Dhr. H. Teelen
Telefoon: 0418-540394
E-mailadres: hteelen@prodebrug.nl
BRIN-nummers: 26LU De Brug school voor Praktijkonderwijs